

Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Banská Bystrica

PROGRAM STAROSTLIVOSTI

CHRÁNENÉ VTÁČIE ÚZEMIE DUBNICKÉ
ŠTRKOVISKO
2016 - 2045

September 2015

OBSAH

<u>1. Základné údaje</u>	<u>3</u>
<u>1.6. Súčasný stav predmetu ochrany</u>	<u>3</u>
<u>1.6.1. Prírodné pomery</u>	<u>3</u>
<u>1.6.2. Stručný popis predmetu ochrany</u>	<u>9</u>
<u>1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorít ochrany</u>	<u>9</u>
<u>1.6.3.1. Stav druhov vtákov a ich biotopov na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ</u>	<u>9</u>
<u>1.6.3.2. Súčasný stav druhu</u>	<u>9</u>
<u>1.6.3.3. Cieľový stav druhu</u>	<u>12</u>
<u>1.6.3.4. Osobitné záujmy</u>	<u>14</u>
<u>1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území</u>	<u>15</u>
<u>1.7. Výsledky kompletného zisťovania stavu lesa</u>	<u>16</u>
<u>2. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia), pozitívne a negatívne Faktory</u>	<u>16</u>
<u>2.1. Historický kontext</u>	<u>16</u>
<u>2.2. Stručný opis aktuálneho stavu</u>	<u>17</u>
<u>2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany</u>	<u>19</u>
<u>3. Ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie</u>	<u>20</u>
<u>3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti</u>	<u>20</u>
<u>3.2. Stanovenie operatívnych cieľov</u>	<u>23</u>
<u>3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy</u>	<u>24</u>
<u>3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia</u>	<u>24</u>
<u>Realizačné projekty navrhovaných opatrení</u>	<u>26</u>
<u>4. Spôsob vyhodnocovania plnenia programu starostlivosti</u>	<u>34</u>
<u>5. Použité podklady a zdroje informácií</u>	<u>37</u>
<u>6. Prílohy</u>	<u>39</u>

Základné údaje

1.1. **Kód územia:** SKCHVU006

1.2. **Príslušnosť k európskej sústave chránených území:** Natura 2000

1.3. **Kategória a názov územia**

Príslušnosť k európskej sústave chránených území: Natura 2000
Kód územia: SKCHVU006
Kategória: Chránené vtáčie územie
Názov územia: **Dubnické štrkovisko**

1.4. **Platný právny predpis:** Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 435/2009 Z. z. zo 17. 9. 2009, ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dubnické štrkovisko, účinná od 1. 11 2009

1.5. **Celková výmera chráneného územia a jeho ochranného pásma:**

Celková rozloha CHVÚ Dubnické štrkovisko stanovená vyhláškou je 40,77 ha. Spracovávaná výmera na základe vrstvy GIS ŠOPSR je 41,09 ha. Po zapracovaní CHVÚ do databáz C - registra katastra nehnuteľností (KN), na ktorom ŠOPSR pracuje, bude možné zosúladiť GIS vrstvu s parcelným stavom.

Tabuľka č.1: Výmera v členení podľa druhov pozemkov.

druh pozemku	výmera v ha	Zastúpenie v %
trvalý trávnatý porast	5,05	12,29
vodná plocha	1,19	2,91
ostatná plocha	34,85	84,81
Spolu	41,09	100

Výmery sú spracované podľa stavu katastra nehnuteľností k 1.5.2015.

1.6. **Súčasný stav predmetu ochrany**

1.6.1. **Prírodné pomery**

Geografická poloha a vymedzenie územia

CHVU Dubnické štrkovisko sa nachádza v severozápadnej časti SR, v Trenčianskom kraji, v okresoch Ilava a Trenčín.

CHVU tvorí vodná plocha a brehy štrkoviska v ľavobrežnom alúviu Váhu vzdialená cca 0,5 km severozápadne od mesta Dubnica nad Váhom a 0,5 km juhovýchodne od obce Borčice. Priestor, kde je situované CHVU, je ohraničený pôvodným korytom Váhu zo severnej až západnej strany a diaľnicou D1 z južnej strany. Vonkajšia hranica územia CHVU je vymedzená približne po obvodovej poľnej ceste okolo štrkoviska.

Prístup na lokalitu zabezpečuje cesta 3. triedy, ktorá prechádza ponad Nosický kanál, diaľnicu a pôvodné koryto Váhu a spája Bolešov s Dubnicou nad Váhom. Napojenie je možné v Dubnici nad Váhom z 1. triedy I/61 alebo z cesty 2. triedy II/507 v obci Bolešov. Možný je aj prístup z diaľnice zjazdom pri Dubnici nad Váhom smerom na Dubnicu alebo na Bolešov. Vlastné štrkovisko je sprístupnené sieťou nespevnených poľných ciest. V blízkosti vedie aj železničná trať Bratislava – Košice, najbližšia stanica je v Dubnici nad Váhom.

Klíma

CHVU je súčasťou teplej klimatickej oblasti, mierne teplého, vlhkého kotlinového okrsku s chladnou až studenou zimou s teplotou v januári do -3°C , s počtom letných dní do 50. Podľa údajov z najbližšej meteorologickej stanice Trenčianske Biskupice je priemerná ročná teplota $8,8^{\circ}\text{C}$, v januári $-2,4^{\circ}\text{C}$, v júli $18 - 19^{\circ}\text{C}$. Priemerný ročný úhrn zrážok 700 – 800 mm, v júli 60 - 80 mm, v januári 40 - 50 mm, absolútne denné maximum 92,4 mm. Počet dní so snehovou prikrývkou je 40 - 60, priemerná výšky pokrývky je 8,6 cm. Územie patrí k priemerne inverzným polohám, časté je juhovýchodné, juhozápadné a severozápadné prúdenie vzduchu o rýchlosti 3 až 5 m/s.

Geologické podmienky a formy reliéfu

V rámci regionálneho geologického členenia Slovenska (VASS, 1988) je CHVU súčasťou oblasti Vnútrohorské panvy a kotliny, jednotky Vnútorne kotliny, Ilavská kotlina. Podložie tvorí neogén – sivé a pestré íly, prachy, piesky, štrky, slajky lignitu, sladkovodné vápence a polohy trufitov (brodské, gbelské, kolárovske, volkovské a čečehovské súvrstvie); V nadloží sú kvartérne fluviálne sedimenty, prevažne nívne humózne hliny alebo hlinito-pieščitá až štrkovito-pieščitá hliny dolinných nív.

V rámci geomorfologického členenia SR (MAZÚR & LUKNIŠ, 1986) patrí CHVU do Alpsko-himalájskej sústavy, podsústavy Karpaty, provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, oblasti Slovensko-moravské Karpaty, celku Považské podolie, podcelku Ilavská kotlina. Geomorfologické pomery charakterizujú negatívne morfoštruktúry Panónskej panvy, mladé poklesávajúce s agradáciou. V údolí Váhu je charakteristický reliéf rovín a nív. Nadmorská výška územia CHVU sa pohybuje od 225 do 228 m. Antropogénne morfologické formy tvoria depresie vzniknuté povrchovou ťažbou štrkopieskov v alúviu Váhu vrátane lokality CHVU.

Z hľadiska výskytu geodynamických javov ide o pomerne stabilné územie so strednou náchylnosťou na svahové poruchy. V rámci Ilavskej kotliny v okolí CHVÚ nie sú evidované historické ani recentné svahové poruchy. Potenciálna vodná erózia sa uvádza žiadna alebo slabá. Územie nepatrí do oblasti so zvýšenou seizmickou aktivitou.

Hydrologické pomery

Územie CHVU spadá do hlavného povodia Váhu. Ide o vrchovinno-nížinnú oblasť s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku a akumuláciou v mesiacoch december – január, vysokou vodnatosťou vo februári až apríli, maximom v marci a minimom v novembri. Prírodný režim odtoku povrchových vôd v území je ovplyvnený prevádzkou VE Nosice a rozdelením prietokov medzi pôvodné koryto Váhu a Nosický kanál. Na lokalite a v jej okolí nie sú prirodzené vodné plochy.

Lokalita CHVU spadá do hydrogeologického regiónu: Kvartér a neogén Ilavskej kotliny s určujúcim typom medzizrnovej priepustnosti. Hydrogeologické pomery charakterizuje veľmi vysoká prietočnosť a hydrogeologická produktivita. Prírodné vývery podzemných vôd sa v okolí CHVU nevyskytujú.

Pôdy

Na nive Váhu, kde sa nachádza CHVÚ, sa vyskytujú fluvizeme, pôdna jednotka fluvizeme kultizemné karbonátové, sprievodné fluvizeme glejové, karbonátové a fluvizeme karbonátové ľahké; z karbonátových aluviálnych sedimentov. Pôdy v alúviu Váhu sú prevažne hlinito-pieščitá, stredne kamenité, v južnej časti piešcito-hlinité. Ide o pôdy stredne priepustné, so strednou retenčnou schopnosťou.

Flóra a fauna

Vegetácia CHVÚ Dubnické štrkovisko je určovaná polohou štrkoviska v inundácii Váhu na fluviálnych sedimentoch. Preto na brehoch samotného štrkoviska sú umiestnené fragmenty mäkkého lužného lesa so zastúpením topoľov a vrb. V menšej miere sú na ostrovoch v severovýchodnej časti štrkoviska zastúpené jelšové a brezové porasty, pokiaľ nie sú

ostrovy manažované a sukcesné štádia nie sú blokované cieľenými zásahmi s cieľom udržať odkryté štrkové plochy pre rybára riečneho. Na väčšine ostrovov a v plytčinách štrkoviska sú porasty ostríc, trste a pálky. Podložie je určujúcim predpokladom aj pre prežívanie významných porastov myrikovky nemeckej (*Myricaria germanica*) v severovýchodnej časti štrkoviska. Spomedzi drevín sú v porastoch ojedinele zastúpené čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), pagaštan konský (*Aesculus hippocastanum*), dub letný (*Quercus robur*) a jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*). Problematickým vo vzťahu k udržaniu hniezdnych podmienok rybára riečneho je šírenie invázneho javorovca jaseňolistého (*Negundo aceroides*), ale aj agátu bieleho (*Robinia pseudoacacia*). Spomedzi zaujímavejších druhov je vhodné spomenúť rozsiahle porasty leknice žltej (*Nuphar lutea*), lekna bieleho (*Nymphaea alba*), ojedinele vodnianky žabej (*Hydrocharis morsusraeae*), bublinatky obyčajnej (*Utricularia vulgaris*) a vstavačovca vojenského (*Orchis militaris*). Botanický prieskum územia bol publikovaný v roku 2006 (MERTANOVÁ & SMATANOVÁ 2006).

Dubnické štrkovisko nebolo až na výnimky a okrem vtáctva predmetom špeciálneho zoológického inventarizačného prieskumu, preto údaje o výskyte živočíchov z lokality sú prevažne náhodného charakteru a neposkytujú kompletný prehľad o zastúpení jednotlivých druhov. Napriek tomu existuje z tejto lokality niekoľko zaujímavejších údajov, napríklad o výskyte svrčka močiarneho (*Pteronemobius heydenii*), ktorý tu má najsevernejšiu známu lokalitu na Slovensku. Spomedzi bezstavovcov sa tu realizoval len systematický prieskum vážok, počas ktorého bolo zistených 29 druhov (Macko 2011).

Z lokality absentuje systematický ichtyologický prieskum, údaje o výskyte a druhovom zastúpení rýb tak pochádzajú len z údajov o úlovkoch príslušnej mestskej organizácie SRZ (MsO SRZ) a vlastných pozorovaní ornitológov aktívnych v území. Dubnické štrkovisko je intenzívne využívané na športový rybolov a v rámci toho je rybia osádka intenzívne ovplyvňovaná zarybňovaním, ktoré sa tu realizuje dvakrát ročne najmä kaprom rybníčnym (*Cyprinus carpio*). Toto zarybňovanie a následná vysoká osádka zhoršuje trofické podmienky pre rybára riečneho priamo v CHVÚ, keďže kapor rybníčný rozrývaním bahňitého dna spôsobuje zakalenie vody už v jarných mesiacoch. Problematickým je aj prítomnosť amura bieleho (*Ctenopharyngo donidella*) negatívne pôsobiaceho na prítomnosť rastlínstva v štrkovisku. Nízka kvalita vody a takmer úplná absencia ponorenej a plávajúcej vegetácie tak neposkytuje vhodné prostredie pre početnejšie rybie populácie. Okrem uvedených druhov bola zistená prítomnosť beličky európskej (*Alburnus alburnus*), boleňa dravého (*Aspius aspius*), jalca hlavatého (*Leuciscus cephalus*), karasa zlatistého (*Carassius auratus*), pleskáča vysokého (*Abramis brama*), plotice obyčajnej (*Rutilus rutilus*), štuky severnej (*Esox lucius*), úhora európskeho (*Anguilla anguilla*), sumca veľkého (*Silurus glanis*), zubáča veľkoústeho (*Sander lucioperca*) a ostrieža zelenkavého (*Perca fluviatilis*).

Spomedzi obojživelníkov bola zistená prítomnosť skokana štíhleho (*Rana dalmatina*), skokana zeleného (*Rana kl. esculenta*), skokana rapotavého (*Rana ridibunda*), ropuchy bradavičnatej (*Bufo bufo*), rosničky zelenej (*Hyla arborea*) a mloka bodkovaného (*Triturus vulgaris*). Na Dubnickom štrkovisku bola zistená prítomnosť piatich druhov plazov a to užovky obojkovej (*Natrix natrix*), užovky stromovej (*Elaphe longissima*), slepúcha lámavého (*Anguis fragilis*), jašterica krátkohlavej (*Lacerta agilis*) a nepôvodnej korytnačky písmenkovej (*Trachemys scripta*).

Podobne ako chýba systematický prieskum rýb, tak aj údaje o výskyte cicavcov sú z lokality len náhodné. Na lokalite bolo zatiaľ zaznamenaných 23 druhov cicavcov a to líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*) kuna skalná (*Martes foina*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*), hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*) jazvec lesný (*Meles meles*), vydra riečna (*Lutra lutra*), diviak lesný (*Sus scrofa*), jež východoeurópsky (*Erinaceus concolor*), krt podzemný (*Talpa europaea*), piskor lesný (*Sorex araneus*), bielozubka krpátá (*Crocidura suaveolens*), raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), bobor vodný (*Castor fiber*), hrdziak hôrny (*Clethrionomys glareolus*), hryzec vodný (*Arvicola terrestris*), ondatra pižmová (*Ondatra zibethicus*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), myška drobná (*Micromys minutus*), ryšavka krovinná (*Apodemus sylvaticus*), myš domová (*Mus musculus*), potkan hnedý (*Rattus norvegicus*) a zajac poľný (*Lepus europaeus*).

Najlepšie preskúmanou skupinou živočíchov sú v území vtáky, ktorých početnosť a druhové zastúpenie v území je monitorované prevažne na týždennej báze. Na základe tohto monitoringu a starších údajov bolo zatiaľ v území zistených 195 druhov vtáctva, z toho 65 druhov hniezdičov (tab. 1).

Tab. 1. Zoznam druhov vtáctva zistených v CHVÚ Dubnické štrkovisko (Vysvetlivky: N – hniezdič, m – migrant, h – zimujúci druh, c – druhy uletené zo zajatia alebo invázne nepôvodné druhy, p – páry, e – jedince, v prípade uvedeného počtu jedincov znamená uvedený počet vždy najvyšší zaznamenaný počet)

Druh	Kategória	Početnosť	Druh	Kategória	Početnosť
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	m,h	+	<i>Columba livia f. domestica</i>	m	+
<i>Podiceps cristatus</i>	N,m	4-5p	<i>Streptopelia decaocto</i>	m,h	70e
<i>Podiceps nigricollis</i>	m	19e	<i>Streptopelia turtur</i>	h	2p
<i>Podiceps grisegena</i>	m	1e	<i>Cuculus canorus</i>	N	3p
<i>Phalacrocorax carbo</i>	m,h	450e	<i>Bubo bubo</i>	m	1e
<i>Microcarbo pygmeus</i>	m	1e	<i>Asio otus</i>	N	1p
<i>Botaurus stellaris</i>	m,h	3e	<i>Caprimulgus europaeus</i>	m	1e
<i>Ixobrychus minutus</i>	N	2p	<i>Apus apus</i>	m	+
<i>Nycticorax nycticorax</i>	N	3-31p	<i>Alcedo atthis</i>	N,m,h	2p
<i>Ardeola ralloides</i>	m	1e	<i>Merops apiaster</i>	m,h	3e
<i>Ardea alba</i>	m,h	49e	<i>Upupa epops</i>	m	1e
<i>Egretta garzetta</i>	m	11e	<i>Jynx torquilla</i>	N	2p
<i>Ardea cinerea</i>	m,h	33e	<i>Picus canus</i>	N	1p
<i>Ardea purpurea</i>	m	1e	<i>Picus viridis</i>	N	1p
<i>Ciconia ciconia</i>	m	12e	<i>Dendrocopos major</i>	N	1p
<i>Ciconia nigra</i>	m	4e	<i>Dendrocopos medius</i>	m	1e
<i>Tadorna ferruginea</i>	m	1e	<i>Dendrocopos minor</i>	N	1p
<i>Threskiornis aethiopicus</i>	c	1e	<i>Lullula arborea</i>	m	4e
<i>Cygnus olor</i>	N	1p	<i>Alauda arvensis</i>	m	+
<i>Cygnus columbianus</i>	m	1e	<i>Riparia riparia</i>	N	0-100p
<i>Anser anser</i>	m,h	12e	<i>Hirundo rustica</i>	m	300e
<i>Anser fabalis</i>	m	+	<i>Delichon urbicum</i>	m	50e
<i>Anser albifrons</i>	m,h	+	<i>Anthus trivialis</i>	m	+
<i>Alopochen aegyptiacus</i>	c	1e	<i>Anthus pratensis</i>	m	+
<i>Anas penelope</i>	m	5e	<i>Motacilla flava</i>	N	2e
<i>Anas strepera</i>	m	2e	<i>Motacilla cinerea</i>	m	+
<i>Anas platyrhynchos</i>	N,m,h	15-20p,450e	<i>Motacilla alba</i>	N,m	1p,40e
<i>Anas crecca</i>	m,h	43e	<i>Bombycilla garrulus</i>	m	2e
<i>Anas clypeata</i>	m	23e	<i>Troglodytes troglodytes</i>	m,h	6e
<i>Anas querquedula</i>	m	1p, 21e	<i>Cinclus cinclus</i>	h	1e
<i>Anas acuta</i>	m	4e	<i>Prunella modularis</i>	m	1e
<i>Aythya ferina</i>	N,m	2p,19e	<i>Erithacus rubecula</i>	N	5-7p
<i>Aythya nyroca</i>	m	3e	<i>Luscinia megarhynchos</i>	N	3-5p
<i>Aythya fuligula</i>	N,m	10-15p,70e	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	m	1e

Druh	Kategória	Početnosť	Druh	Kategória	Početnosť
<i>Netta rufina</i>	m	+	<i>Phoenicurus ochruros</i>	m	1p
<i>Bucephala clangula</i>	m,h	3e	<i>Saxicola rubetra</i>	m	1e
<i>Clangula hyemalis</i>	m	1e	<i>Saxicola rubicola</i>	m	2e
<i>Mergus albellus</i>	m	1e	<i>Turdus merula</i>	N	3-6p
<i>Mergus serrator</i>	m	2e	<i>Turdus pilaris</i>	N,m,h	20-30p
<i>Mergus merganser</i>	m,h	5e	<i>Turdus philomelos</i>	N	1-2p
<i>Pernis apivorus</i>	m	1e	<i>Turdus iliacus</i>	m,h	10e
<i>Milvus milvus</i>	m	1e	<i>Turdus viscivorus</i>	m	2e
<i>Milvus migrans</i>	m	1e	<i>Locustella naevia</i>	N	1p
<i>Haliaeetus albicilla</i>	m	3e	<i>Locustella fluviatilis</i>	N	1-2p
<i>Circus aeruginosus</i>	N	1p	<i>Locustella luscinioides</i>	N	1p
<i>Circus cyaneus</i>	m,h	1e	<i>Acrocephalus palustris</i>	N	1-2p
<i>Circus pygargus</i>	m	1e	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	N	0-1p
<i>Accipiter gentilis</i>	m	1e	<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	N	2-3p
<i>Accipiter nisus</i>	m	1e	<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	N	2-3p
<i>Aquila pomarina</i>	m	1e	<i>Hippolais icterina</i>	N	1-2p
<i>Pandion haliaeetus</i>	m	1e	<i>Sylvia curruca</i>	N	2-3p
<i>Buteo buteo</i>	m,h	5e	<i>Sylvia communis</i>	N	2-3p
<i>Buteo lagopus</i>	m	1e	<i>Sylvia borin</i>	N	1-2p
<i>Falco tinnunculus</i>	N	5p	<i>Sylvia atricapilla</i>	N,m	5-8p,40e
<i>Falco subbuteo</i>	N	1p	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	m	1e
<i>Falco peregrinus</i>	m	1e	<i>Phylloscopus collybita</i>	N	3-5p
<i>Falco vespertinus</i>	m	1e	<i>Phylloscopus trochilus</i>	N	2-3p
<i>Falco columbarius</i>	m	1e	<i>Regulus regulus</i>	m,h	4e
<i>Coturnix coturnix</i>	m	1e	<i>Regulus ignicapillus</i>	m	1e
<i>Phasianus colchicus</i>	N	1-2p	<i>Muscicapa striata</i>	N	1p
<i>Rallus aquaticus</i>	N,m,h	3-5p	<i>Ficedula albicollis</i>	m	+
<i>Porzana porzana</i>	N	1e	<i>Ficedula hypoleuca</i>	m	+
<i>Porzana parva</i>	m	1e	<i>Panurus biarmicus</i>	m	5e
<i>Gallinula chloropus</i>	N,m,h	4-8p	<i>Aegithalos caudatus</i>	N,m,h	2-3p
<i>Fulica atra</i>	N,m,h	1p,11e	<i>Poecile palustris</i>	m,h	+
<i>Grus grus</i>	m	10e	<i>Poecile montanus</i>	h	+
<i>Himantopus himantopus</i>	m	4e	<i>Cyanistes caeruleus</i>	N,m,h	2p
<i>Charadrius dubius</i>	m	+	<i>Periparus ater</i>	m	2e
<i>Pluvialis apricaria</i>	m	9e	<i>Parus major</i>	N	5-8p
<i>Vanellus vanellus</i>	m	220e	<i>Sitta europaea</i>	N	2-3p
<i>Philomachus pugnax</i>	m	20e	<i>Certhia familiaris</i>	h	1e
<i>Calidris temminckii</i>	m	1e	<i>Remiz pendulinus</i>	N	2-4p
<i>Calidris alpina</i>	m	1e	<i>Oriolus oriolus</i>	N	1-2p
<i>Gallinago gallinago</i>	m	7e	<i>Lanius collurio</i>	N	0-1p
<i>Lymnocyptes minimus</i>	m,h	1e	<i>Lanius excubitor</i>	N,h	0-1p,1e

Druh	Kategória	Početnosť	Druh	Kategória	Početnosť
<i>Scolopax rusticola</i>	m	1e	<i>Garrulus glandarius</i>	N,m	1p,5-7e
<i>Limosa limosa</i>	m	4e	<i>Pica pica</i>	N,m,h	5-8p,10-15e
<i>Numenius phaeopus</i>	m	1e	<i>Coloeus monedula</i>	N	25p
<i>Numenius arquata</i>	m	11e	<i>Corvus frugilegus</i>	m	150e
<i>Tringa ochropus</i>	m	4e	<i>Corvus corax</i>	m,h	+
<i>Tringa totanus</i>	m	5e	<i>Corvus cornix</i>	N,m,h	1p
<i>Tringa nebularia</i>	m	5e	<i>Corvus corone</i>	m	1e
<i>Tringa erythropus</i>	m	1e	<i>Sturnus vulgaris</i>	N,m	10-15p,2000e
<i>Tringa glareola</i>	m	11e	<i>Passer domesticus</i>	h	1p
<i>Actitis hypoleucos</i>	N,m	1p,7e	<i>Passer montanus</i>	m,h	10p
<i>Hydrocoloeus minutus</i>	m	20e	<i>Fringilla coelebs</i>	N	3-6p
<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	N	2p	<i>Fringilla montifringilla</i>	h	+
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	N,m,h	400-1200p	<i>Serinus serinus</i>	m	1e
<i>Larus canus</i>	N,m,h	1p,1170e	<i>Carduelis chloris</i>	m,h	150e
<i>Larus michahellis</i>	N,m,h	2p	<i>Carduelis carduelis</i>	N,m,h	1-2p
<i>Larus fuscus</i>	m	17e	<i>Carduelis spinus</i>	m,h	150e
<i>Hydroprogne caspia</i>	m	3e	<i>Carduelis cannabina</i>	m,h	+
<i>Sterna hirundo</i>	N,m	max. 287p	<i>Carduelis flammea</i>	m	3e
<i>Chlidonias hybrida</i>	m	12e	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	m,h	+
<i>Chlidonias niger</i>	m	13e	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	m,h	+
<i>Chlidonias leucoptera</i>	m	9e	<i>Emberiza citrinella</i>	N,m,h	1-2p,40e
<i>Columba oenas</i>	m	+	<i>Emberiza schoeniclus</i>	N	2-3p
<i>Columba palumbus</i>	N	+			

Pre veľkú časť vtáčích druhov zistených v CHVÚ Dubnické štrkovisko má táto lokalita len priemerný alebo okrajový význam. V prípade niektorých druhov vodného vtáctva však patrí Dubnické štrkovisko medzi najvýznamnejšie hniezdiská na strednom Považí kvôli prítomnosti veľkého počtu ostrovov, ktoré na hniezdenie používajú aj rybáre riečne. Dubnické štrkovisko je tak jedným z mála hniezdísk čajky čiernohlavej (*Ichthyaetus melanocephalus*) a čajky sivej (*Larus canus*) na Slovensku. V rámci celého povodia Váhu ide dnes o druhé najvýznamnejšie hniezdisko čajky smejivej (*Chroicocephalus ridibundus*) a jedno z troch hniezdísk chavkošov nočných (*Nycticorax nycticorax*). Preto rovnako, ako je pre rybára riečného (*Sterna hirundo*) dôležitý manažment hniezdných ostrovov, tak je dôležitý aj pre tieto druhy.

Vymedzenie a opis biotopov druhov

Jediným predmetom ochrany v území je rybár riečny (*Sterna hirundo*). Hniezdnymi biotopmi tohto druhu sú oblasti väčších riek a stojatých vôd so štrkovými ostrovmi a brehmi (Darolová 2002). Vo svete obýva širokú škálu biotopov od pieskových pláži na morských kosách, cez medzidunové zatrávené oblasti, pieskové, skalnaté ale aj vegetáciou pokryté ostrovy, rieky a jazerá. Adaptuje sa aj na umelé hniezdné biotopy a v Európe osídľuje stredné toky riek a ich ústia (Gochfeld et al. 2013). Podobného charakteru sú aj hniezdiská na Slovensku. Pôvodne hniezdil na riečnych ostrovoch väčších a stredne veľkých riek aj na Slovensku. Tohto charakteru bolo aj hniezdisko na Váhu pri Melčiciach neďaleko od Dubnického štrkoviska pred jeho reguláciou v tridsiatych rokoch minulého storočia (Ferianc 1977). Dnešné hniezdiská na ostrovoch na rybníkoch, vodných nádržiach a štrkoviskách, kde dnes na Slovensku hniezdi väčšina populácie, sú len náhradnými biotopmi po regulácii riek. Tieto náhradné lokality však vo významnejšom počte využíva ako hniezdiská len ak je vegetácia na ostrovoch nízka, riedka, resp. úplne absentujúca a hniezdny substrát je pieskový, resp. štrkový. Na Dubnickom štrkovisku je v súčasnosti umiestnených 90 menších ostrovčekov, z ktorých časť je však porastená hustou a stromovou vegetáciou a tak nevhodných pre hniezdenie rybára riečneho. Tieto ostrovčeky sú umiestnené niekoľko desiatok centimetrov nad vodnú hladinu. Necelá polovica ostrovov je umiestnená vo väčšej vzdialenosti od brehu (40) a z nich 25 je v súčasnosti pravidelne manažovaných a je na nich každoročne udržiavaný štrkový substrát pre hniezdenie rybára riečneho. Väčšinou ide o malé ostrovy s rozmermi niekoľko metrov, najväčšie z uvedených udržiavaných ostrovov dosahujú dĺžku 25 metrov, pri šírke niekoľkých metrov.

1.6.2. Stručný popis predmetu ochrany

Dubnické štrkovisko je jedným z piatich najvýznamnejších území na Slovensku pre hniezdenie rybára riečneho (*Sterna hirundo*). V súčasnosti je Dubnické štrkovisko po CHVÚ Dunajské luhy druhým najvýznamnejším hniezdiskom tohto druhu na Slovensku s pravidelným hniezdením viac ako 230 párov, kým v CHVÚ Dunajské luhy hniezdi pravidelne približne 300 párov. Vzhľadom k malej rozlohe CHVÚ Dubnické štrkovisko v porovnaní s inými väčšími CHVÚ, kde je druh predmetom ochrany (CHVÚ Sĺňava, CHVÚ Horná Orava, CHVÚ Záhorské Pomoravie a CHVÚ Dunajské luhy), tak ochrana rybára riečneho ako predmetu ochrany v CHVÚ Dubnické štrkovisko má obzvlášť veľký význam.

1.6.3. Hodnotenie stavu predmetu ochrany, stanovenie priorit ochrany

1.6.3.1. Stav druhov vtákov a ich biotopov na ochranu ktorých sa vyhlasuje CHVÚ

*1.6.3.1.1. Rybár riečny (*Sterna hirundo*)*

Stav veľkosti populácie rybára riečneho sa podľa aktuálnej definície priaznivého stavu hodnotí stupňom A ako dobrý, priaznivý. V prípade populačného a areálového trendu je hodnotenie mierne horšie a to na stupni B, stále však ako priemerný priaznivý stav.

Menej pozitívne je hodnotenie biotopov. V prípade hniezdného biotopu je síce hodnotenie stále na stupni B ako priemerný priaznivý stav, no v prípade potravného biotopu je stav biotopu v CHVÚ hodnotený stupňom C, t.j. ako nepriaznivý stav.

1.6.3.2. Súčasný stav druhu

*1.6.3.2.1. Definovanie priaznivého stavu rybára riečneho (*Sterna hirundo*) v Chránenom vtáčom území Dubnické štrkovisko*

Rozšírenie, početnosť a charakteristika druhu

V CHVÚ Dubnické štrkovisko hniezdi druh na sústave štrkových ostrovov, ktoré vznikli pri ťažbe štrku. Ide o pravidelné hniezdisko druhu, minimálne od r. 1999. Hniezdna populácia mala v období rokov 1999 – 2009 stúpajúci trend. Najviac rybárov riečnych v území hniezdilo v roku 2009, kedy zahniezdilo 287 párov. V máji 2010 bola na začiatku hniezdenia celá kolónia v počte 195 párov vyplavená povodňou na Váhu. Rybáre riečne sa pokúsili znovu zahniezdiť, ale náhradné znášky boli opätovne vyplavené júnovou povodňou. V roku 2010 rybáre riečne v CHVÚ Dubnické štrkovisko nemali žiadne úspešné hniezdenie. V roku 2011 hniezdilo v území 212 párov, v roku 2012 hniezdilo 235 párov a v roku 2013 hniezdilo 260 párov rybárov (BENKO & CHUDÝ 2011). Rybáre riečne hniezdia v CHVÚ Dubnické štrkovisko v zmiešanej kolónii s čajkami smejivými. Rybáre začínajú hniezdiť neskôr ako čajky a obsadzujú menšie ostrovy s nízkym alebo žiadnym vegetačným krytom, na okrajoch zmiešanej kolónie. Vyššiu hniezdnú úspešnosť rybáre dosahujú na menších ostrovoch bez prítomnosti hniezdiacich čajok smejivých. Potravné biotopy sa nachádzajú v malej miere priamo na Dubnickom štrkovisku, ale najmä na rieke Váh, pretekajúcej vo vzdialenosti cca 150 metrov. Tieto hlavné loviská však nie sú súčasťou CHVÚ. Za potravou zaletujú rybáre pomerne ďaleko, (vtáky s potravou letiace smerom ku kolónii boli pozorované až do vzdialenosti 15 km). Pri love vyhlávajú najmä plytčiny s rýchlo prúdiacimi úsekmi v koryte rieky. Korisť tvoria predovšetkým malé rybky. Dôležité sú plytké úseky rieky so štrkovými lavicami, ktoré rybáre riečne využívajú nielen pri love, ale aj pri vyvážaní mláďat. Tie krátko po vyletení z hniezda opúšťajú s rodičmi kolóniu a zdržiavajú sa na štrkových laviciach rieky Váh. Rybáre riečne využívajú CHVÚ Dubnické štrkovisko iba na hniezdenie a počas migrácie sa zdržiavajú na Váhu.

Definovanie stavu druhu rybár riečny (*Sterna hirundo*)

Kritériá hodnotenia		PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
		A	B	C
		dobrý	priemerný	nepriaznivý
populácia	1.1. veľkosť populácie	v CHVÚ hniezdi minimálne 230 párov za posledných 5 rokov	v CHVÚ hniezdi 190 - 230 párov za posledných 5 rokov	v CHVÚ hniezdi maximálne 190 párov za posledných 5 rokov
	1.2. populačný trend	populácia má za posledných 5 rokov rastúci trend o viac ako 20%	populácia je v priebehu posledných 5 rokov stabilná, prípadne mierne kolíše ($\pm 20\%$)	populácia má za posledných 5 rokov klesajúci trend o viac ako 20%
	1.3. areálový trend	počet obsadených hniezdných ostrovov v CHVÚ za posledných 5 rokov rastie	počet obsadených hniezdných ostrovov v CHVÚ je za posledných 5 rokov stabilný	počet obsadených hniezdných ostrovov za posledných 5 rokov klesá
biotop	2.1. hniezdny biotop	všetky obsadené a potenciálne hniezdne ostrovy sú vhodne manažované odstraňovaním vegetácie, sú pokryté obnaženým štrkovým substrátom, prípadne sú porastené riedkou a nízkou vegetáciou	minimálne 50% obsadených a potenciálnych hniezdných ostrovov je vhodne manažovaných odstraňovaním vegetácie, sú pokryté obnaženým štrkovým substrátom, prípadne sú porastené riedkou a nízkou vegetáciou	menej ako 50% obsadených a potenciálnych hniezdných ostrovov je vhodne manažovaných odstraňovaním vegetácie, sú pokryté obnaženým štrkovým substrátom, prípadne sú porastené riedkou a nízkou vegetáciou
	2.2. potravný biotop	v území sú dostatočne veľké (druh nemusí loviť mimo územia) potravné biotopy stojatých aj tečúcich vôd s dostatkom malých rybiek	v území sú obmedzené potravné biotopy (druh musí loviť čiastočne aj mimo územia) stojatých aj tečúcich vôd s dostatkom malých rybiek	v území sa nenachádzajú dostatočné potravné biotopy (druh musí loviť mimo územia) stojatých aj tečúcich vôd s dostatkom malých rybiek
ohrozenia	3.1. stupeň ohrozenia druhu (prenasledovanie, vyrušovanie)	počas hniezdného obdobia nedochádza k žiadnym rušivým vplyvom na hniezdiskách, vstup do kolónie je eliminovaný, monitoring je uskutočňovaný z bezpečnej vzdialenosti, bez priameho vstupu do kolónie, na hniezdných ostrovoch majú rybáre dostatok miesta na hniezdenie a nie sú vytláčané čajkami smejivými	počas hniezdného obdobia dochádza k obmedzeným rušivým vplyvom bez priameho ohrozovania hniezd, napríklad rybolov a rekreácia, počas hniezdného obdobia v blízkosti kolónie alebo priamo na hniezdisku, hniezdne ostrovy sú všetky obsadené čajkami smejivými, znižuje sa hniezdna úspešnosť rybárov riečnych	počas hniezdného obdobia dochádza k výrazným rušivým vplyvom hniezdna kolónia je opakovane vyrušovaná pri športovom rybolove a rekreácii, do kolónie alebo tesnej blízkosti ostrovov je vstupované za účelom vnaďovania rýb, alebo pri fotografovaní vtáctva, všetky hniezdne ostrovy sú husto obsadené čajkami smejivými

Kritériá hodnotenia	PRIAZNIVÝ STAV		NEPRIAZNIVÝ STAV
	A	B	C
	dobrý	priemerný	nepriaznivý
3.2. stupeň ohrozenia druhu predáciou	na ostrovoch sa počas hniezdného obdobia nevyskytujú predátori za obdobie posledných 5 rokov	menej ako 50 % aktívnych alebo potenciálnych hniezdných ostrovov pravidelne navštevujú predátori (líšky, kuny) za obdobie posledných 5 rokov	viac ako 50 % aktívnych alebo potenciálnych hniezdných ostrovov pravidelne navštevujú predátori (líšky, kuny) za obdobie posledných 5 rokov
3.3. stupeň ohrozenia hniezdného biotopu	žiadny aktívny alebo potenciálny hniezdny ostrov nie je ohrozený zničením (rozplavením, príp. odťazením), alebo nedostatočným manažmentom, územie je zabezpečené proti zaplaveniu v prípade lokálnej povodne	menej ako 50 % aktívnych alebo potenciálnych hniezdných ostrovov je ohrozených zničením (rozplavením, príp. odťazením), alebo nedostatočným manažmentom, územie je čiastočne zabezpečené proti zaplaveniu v prípade lokálnej povodne	viac ako 50 % aktívnych alebo potenciálnych hniezdných ostrovov je ohrozených zničením (rozplavením, príp. odťazením), alebo nedostatočným manažmentom, územie nie je zabezpečené proti zaplaveniu v prípade lokálnej povodne, v území prebieha ťažba štrkopieskov

Hodnotiaca tabuľka:

Kritérium		Stav*	Váha (0-3)	Dosiahnutá hodnota (Stav x váha)
P	veľkosť a hustota populácie	3	3	9
	populačný trend	2	3	6
	areálový trend	2	2	4
B	hniezdny biotop	2	3	6
	potravný biotop	1	3	3
O	stupeň ohrozenia druhu	2	3	6
	stupeň ohrozenia druhu predáciou	2	3	6
	stupeň ohrozenia biotopu	3	3	9
Dosiahnutá hodnota spolu:				49
Maximálna možná hodnota ($\sum$ váh $\times$ 3):				69

*Bodová hodnota stavu: A = 3 body, B = 2 body, C = 1 bod

Celkové vyhodnotenie (percentuálny podiel dosiahnutej hodnoty z možnej hodnoty): 58%

A	B	C
100–78 %	77–55 %	54–33 %
	X	

Zhodnotenie

Na základe zadaných kritérií hodnotenia zaraďujeme druh rybár riečny (*Sterna hirundo*) v celkovom hodnotení do priemerného priaznivého stavu **B** s hodnotou 71 %.

Potravné biotopy hodnotené priamo v CHVÚ Dubnické štrkovisko nie sú v priaznivom stave. V území sa nevyskytuje dostatok potravy pre miestnu populáciu rybárov riečnych a to najmä v dôsledku intenzívneho športového rybolovu a s ním súvisiacich činností. Kvalita vody, stav ponorenej a plávajúcej vegetácie, stav populácií rýb, je priamo ovplyvňovaný intenzívnym zarybňovaním nepôvodnými druhmi rýb a činnosťou športových rybárov. Už v máji je voda zakalená a porasty vodných rastlín, napriek malej hĺbke a bahnitému dnu, takmer úplne absentujú. Rybiu osádka Dubnického štrkoviska tvoria najmä kapor rybníčný (zarybňuje sa až 40 q kapra ročne) a negatívny dopad na vodnú vegetáciu majú aj vysadené amury. Hlavná potrava rybárov riečnych, malé ryby, sa v CHVÚ Dubnické štrkovisko nevyskytujú v dostatočnom počte. Rybáre riečne zalietajú v čase hniezdenia na loviská mimo CHVÚ, niekedy na značné vzdialenosti, kde môžu byť potenciálne ohrozené.

V rámci CHVÚ Dubnické štrkovisko dochádza k vyrušovaniu vtákov rybármi a rekreantmi, ktorí sa pohybujú v okolí hniezdných ostrovov, kde by v prípade pokoja mohli vtáky loviť. Člnovaním za účelom rekreácie, zakrmovaním či zavázaním nástrah z člna v okolí hniezdných ostrovov, tiež kempovaním v CHVÚ Dubnické štrkovisko dochádza k rušeniu kolónie. Každý vstup do kolónie v čase výchovy mláďat má za následok straty na mláďatách, preto je dôležité eliminovať každé vyrušovanie v tomto citlivom období efektívnym uplatňovaním a kontrolou dodržiavania ustanovení vyhlášky.

Územie je doposiaľ evidované ako dobývací priestor pre ťažbu štrkopieskov, a preto sa ani do budúcnosti nedajú vylúčiť snahy o doťaženie štrku, čo by znamenalo zánik hniezdných kolónii na ostrovoch. Tento rozpor medzi ekonomickými záujmami vlastníkov územia a cieľmi ochrany prírody je z veľkej časti zapríčinený nedostatkami vo vyhláške CHVÚ Dubnické štrkovisko, ktoré nedovoľujú efektívnu ochranu tejto významnej hniezdnej kolónie. Do budúcnosti je nevyhnutné eliminovať potenciálnu ťažbu štrku, ktorá by zapríčinila likvidáciu hniezdnej kolónie rybára riečneho, ale aj ďalších kolóniových druhov hniezdiacich na ostrovoch.

Nárast hniezdnej populácie rybára riečneho za posledných 15 rokov súvisí s pravidelným intenzívnym manažmentom hniezdného biotopu, na ktorom je tento druh závislý. Pri absencii vhodného manažmentu sa dá očakávať výrazný pokles hniezdnej populácie až s jej možným zánikom. Tento manažment však nie zabezpečený systémovým opatrením, ale je vykonávaný miestnymi dobrovoľníkmi.

1.6.3.3. Cieľový stav druhu

V súčasnosti je stav populácie hodnotený ako dobrý, no stav hniezdných biotopov ako priemerný a stav potravných biotopov ako nepriaznivý, preto celkový stav druhu je hodnotený len ako priemerný.

Opatrenia na udržanie populácie v dobrom stave by preto mali byť smerované v dlhodobom horizonte predovšetkým na zvýšenie kvality biotopov a ich manažment s cieľom uchovania stavu druhu v najbližších desaťročiach na úrovni vyššej ako 230 párov, teda v dobrom priaznivom stave.

Tento cieľ je pri vykonaní nižšie uvedených opatrení dosiahnuteľný vzhľadom ku tomu, že výskyt rybára riečneho na Slovensku je v súčasnosti limitovaný predovšetkým kvalitou biotopov. Navyše dosiahnutie cieľového stavu druhu na Dubnickom štrkovisku je dôležité, keďže ide o druhé najvýznamnejšie hniezdisko druhu na Slovensku, ktoré zatiaľ nie je dotknuté výskytom invázií nepôvodných druhov šeliem (napríklad norok americký, medvedík čistotný a psík medvedíkovitý) ako sú napríklad CHVÚ Dunajské luhy. Preto limitujúcim faktorom výskytu rybára riečneho priamo na Dubnickom štrkovisku je predovšetkým kvalita biotopov, v menšej miere antropické aktivity. Ide tak o relatívne jednoduchšie ovplyvniteľné faktory, na rozdiel od eliminovania výskytu invázií nepôvodných druhov šeliem. Udržanie dobrej kvality biotopov na Dubnickom štrkovisku pre rybára riečneho tak môže byť kľúčové pre udržanie dobrého stavu celej slovenskej populácie, a preto je dôležité

držať tu cieľový stav druhu na vyšších štandardoch, keďže jeho udržanie je tu ľahšie dosiahnuteľné ako v iných slovenských CHVÚ.

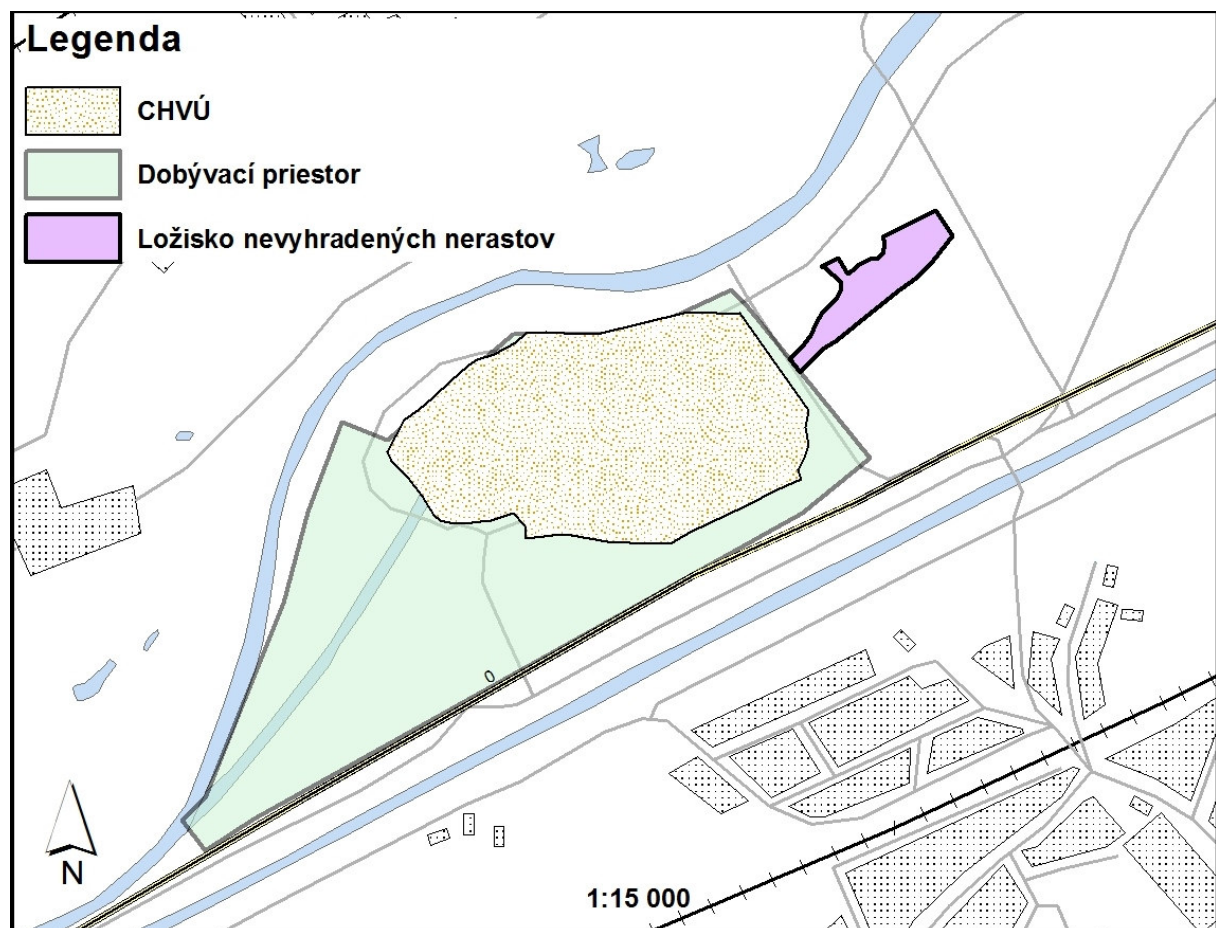
Na dosiahnutie cieľového stavu druhu je potrebné realizovať nasledovné manažmentové opatrenia:

- zabezpečiť – legislatívne a prakticky (opravou vyhlášky CHVÚ Dubnické štrkovisko) hniezdnu kolóniu, aby nedochádzalo k vyrušovaniu počas hniezdneho obdobia rekreatantmi, a športovými rybármi (ani vykonávaním brigád po 1. apríli a pretekov v období hniezdzenia)
- zabezpečiť zákaz vstupu na ostrovy na štrkovisku a vykonávanie športového rybolovu na nich a v ich okolí a na vodnej ploche vo väčšej vzdialenosti ako 3 m od brehu v období 15. marca až 15. augusta
- eliminovať – legislatívne a prakticky (opravou vyhlášky CHVÚ Dubnické štrkovisko) potenciálnu ťažbu štrku v budúcnosti a ťažbu štrku v okolí štrkoviska, ktorá by ovplyvnila vodný režim a úroveň hladiny v štrkovisku
- zabezpečiť pravidelný manažment biotopov hniezdných ostrovov v mimohniezdnom období
- na vhodných miestach budovať nové ostrovy pre hniezdenie druhu
- zabezpečiť elimináciu akéhokoľvek likvidovania mokradných biotopov (odvodňovanie, zasypávanie a pod.) a takisto akýchkoľvek úprav litorálnej, submerznej alebo natantnej vegetácie
- vylúčiť aplikáciu hnojív a pesticídov
- vylúčiť pohyb motorovými vozidlami a zlikvidovať chodníky a cesty na brehu na miestach, ktoré sú najbližšie ku hniezdnym kolóniám rybárov riečnych a presunúť ich do väčšej vzdialenosti
- zabezpečiť údržbu hrádze chrániacu územie pred lokálnou povodňou
- zabezpečiť pomocou stráže prírody alebo iným spôsobom dodržiavanie ustanovení vyhlášky platné v súčasnosti vo vyhláške č. 435/2009 Z.z. (čiže a) vstupovanie na ostrovy od 16. marca do 30. júna, b) vysádzanie drevín na ostrovoch, c) vykonávanie práva rybárstva od 16. marca do 30. júna, d) vykonávanie rekreačných a športových aktivít, najmä kúpanie, člňkovanie, vchádzanie a státie s motorovým člnom, vodným skútom a iným plavidlom od 16. marca do 30. júna, e) vjazd alebo státie s motorovým vozidlom mimo ciest a miestnych komunikácií okrem motorového vozidla slúžiaceho na obhospodarovanie pozemku alebo patriaceho vlastníkovi (správcovi, nájomcovi) pozemku a osôb vykonávajúcich povinnosti podľa osobitných predpisov, f) uskutočňovanie verejných telovýchovných, športových a turistických podujatí, ako aj iných verejnosti prístupných spoločenských podujatí od 16. apríla do 30. júna, g) táborenie a bivakovanie od 16. apríla do 30. júna, h) voľný pohyb psov, i) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, cyklotrasy alebo táboriska, j) vykonávanie práva poľovníctva okrem práv poľovnej stráže od 16. apríla do 30. júna.), resp. ustanovení po zahrnutí vyššie uvedených potrebných úprav (v prípade budovania turistického chodníka je potrebné brať ohľad na ekovýchovu a turistický chodník postavený s cieľom prezentácie hodnôt územia s ohľadom na iné podmienky ochrany je naopak vhodnou súčasťou opatrení na posilnenie vymáhateľnosti a akceptovania ochrany prírody)
- zmeniť hranice dobývacieho priestoru štrkopieskov a pieskov „Dubnica nad Váhom“
- obmedziť kvantitu a zmeniť druhové zloženie rýb použitých na zarybňovanie lokality
- monitorovať a prípadne eliminovať potenciálny výskyt norka amerického, predátora hniezd vodných vtákov

1.6.3.4. Osobitné záujmy

V CHVÚ Dubnické štrkovisko sú osobitným záujmami okrem ochrany prírody predovšetkým ťažba štrku a športový rybolov.

V prípade ťažby štrku ide o ložiská štrkopieskov a pieskov aktívne využívaného ložiska „Dubnica nad Váhom“, ktoré patrí firme Kameňolomy SR., s.r.o. Zvolen. CHVÚ Dubnické štrkovisko pritom pokrýva veľkú časť ložiska (obr. 1) a v tejto časti je tak limitované v podstate akékoľvek jeho ďalšie využívanie, resp. s veľmi výraznými obmedzeniami. Táto situácia je tak potenciálne konfliktná, no v súčasnosti sa ťažba sústredila do oblastí mimo CHVÚ a Kameňolomy SR, s.r.o. vychádza takto v ústrety ochrane prírody v CHVÚ Dubnické štrkovisko. V prípade vyťaženia južného okraja ložiska, kde dnes prebieha ťažba, však môže opätovne byť aktuálna otázka ťažby v ostatných častiach ložiska, kde pred jej povolením v samotnom CHVÚ bude potrebné veľmi citlivo zvážiť rozsah a spôsob ťažby. Ťažba však s určitosťou nebude možná v miestach dnes existujúcich ostrovov a ich bezprostredného okolia a ani na miestach, ktoré by mohli viesť k ovplyvneniu vodného režimu lokality (zvýšeniu, resp. zníženiu hladiny). Z tohto dôvodu je tu potenciálne ohrozenie územia v prípade, ak nedôjde k dohode (alebo sa vlastníkovi nevymedzí iný dobývací priestor v susedstve) kvôli vzniku konfliktu záujmov ochrany prírody a dobývania štrkopieskov a pieskov.

Obr. 1. Vyznačenie prekryvu ložiska štrkopieskov a pieskova dobývacieho priestoru Dubnica nad Váhom a hranice CHVÚ Dubnické štrkovisko

Ďalším relevantným osobitným záujmom v oblasti je športové rybárstvo, nakoľko plocha štrkoviska je vedená ako rybársky revír č. 3-4100-1-1 „Štrkovisko Dubnička“. V tomto prípade obmedzenia vyplývajúce s požiadaviek ochrany prírody sú potenciálne konfliktné, keďže spôsobujú obmedzenia doby a miest lovu rýb. Na druhej strane obmedzenia vstupu na

ostrovy a najväčší dôraz na klud je kladený na hniezdne ostrovy, pričom samotný lov na brehu nie je zvláštne nad obvyklú mieru limitovaný, preto potenciálny konflikt záujmov ochrany prírody a osobitných záujmov je tu menej významný. V súčasnosti možno skôr existenciu CHVÚ Dubnické štrkovisko chápať ako akceptovanú rybárskou verejnosťou, rovnako ako aj prijatie zásady ochrany najcennejších častí CHVÚ. V budúcnosti v tomto ohľade nie sú potrebné žiadne striktné úpravy ohľadne samotného rybolovu s výnimkou obmedzení priamo na ostrovoch, preto ani nie je predpoklad, že by záujmy ochrany prírody a športového rybolovu mohli dôjsť na tejto lokalite do výraznejšieho konfliktu. Naopak súčasné zarybňovanie lokality nie je vhodné (väčšinou kaprom rybníčným), nakoľko prispieva k nadmernému zakaleniu vody v CHVÚ a zlým potravným podmienkam pre rybára riečneho priamo na lokalite. Súčasná situácia preto vyžaduje pozmenenie spektra rýb využívaných na lokalite na zarybňovanie s uprednostnením chovu dravých rýb a obmedzením chovu kapra rybníčného čo by prispelo k zníženiu zakalenia vody v hniezdom období. Takáto zmena zarybňovania si však, obzvlášť v počiatočnom štádiu, vyžiada zvýšené náklady a bez ich pokrytia v spolupráci s organizáciami ochrany prírody nie je predpoklad realizácie tohto opatrenia bez vzniku konfliktu medzi ochranou prírody a chovom rýb. Realizácia tohto opatrenia je však za podmienky spolupráce a súhlasu príslušnej mestskej organizácie SRZ (MsO SRZ) potrebná pre celkové zlepšenie stavu potravných podmienok pre vodné vtáctva na lokalite.

1.6.4. Hodnotenie ďalších osobitných záujmov ochrany prírody a krajiny v území

Územie CHVU sa neprekrýva so žiadnym územím inej kategórie chráneného územia v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov. Nachádza sa v území s prvým stupňom ochrany.

V rámci územného systému ekologickej stability územie je CHVÚ vyčlenené ako genofondová plocha a regionálne významná mokraď. Na severe susedí s regionálnym biokoridorom pôvodného koryta Váhu, ktoré prepája regionálne biocentrá viazané na alúvium Váhu a v úseku nad Ilavou a pod Trenčinom pokračuje nadregionálnym terestricko-hydrickým biokoridorom Váhu.

1.7. Výsledky kompletného zisťovania stavu lesa

V CHVÚ Dubnické štrkovisko sa nenachádzajú žiadne lesné porasty.

2. Socioekonomické pomery (využívanie územia a jeho okolia), pozitívne a negatívne faktory

2.1. Historický kontext

Štrkovisko sa nachádza na alúviu rieky Váh, kde pred odvedením vody do derivačného kanála Váh pri pravidelných záplavách menil svoje koryto, ramená a pri týchto riečnych procesoch vytváral široké štrkové náplavy. Tento stav pretrvával ešte krátko po odvedení vody do derivačného kanála v r. 1950 ako dokladajú letecké snímky z tohto obdobia (obr. 2). Ešte v tridsiatych rokoch minulého storočia napríklad v Melčiciach pod Trenčinom boli známe hniezdiská 100 párov rybárov riečnych v inundácii Váhu. Následne v päťdesiatych rokoch minulého storočia bolo známe v Siladicich nad Hlohovcom hniezdisko 25 párov rybárov riečnych a koncom šesťdesiatych rokov boli známe hniezdenia na Váhu pri Hornom Srní, Trenčíne a Krivosúde-Bodovke. V tomto období sa však už objavujú správy o hniezdení rybárov riečnych na náhradných biotopoch a to na ostrovčekoch opustených bagrovísk pri Drahovciach (Ferianc 1977). Je tak zrejmé, že po regulácii Váhu sa rybáre pôvodne hniezdiace na štrkových ostrovoch Váhu presunuli na náhradné biotopy na štrkoviskách. Dubnické štrkovisko, ktoré vzniklo v sedemdesiatych rokoch dvadsiateho storočia, v tomto hralo pravdepodobne tiež rolu, keďže vznikalo v období presunu hniezdísk na náhradné lokality. K úlohe významného hniezdiska okrem toho predurčovalo túto lokalitu jej

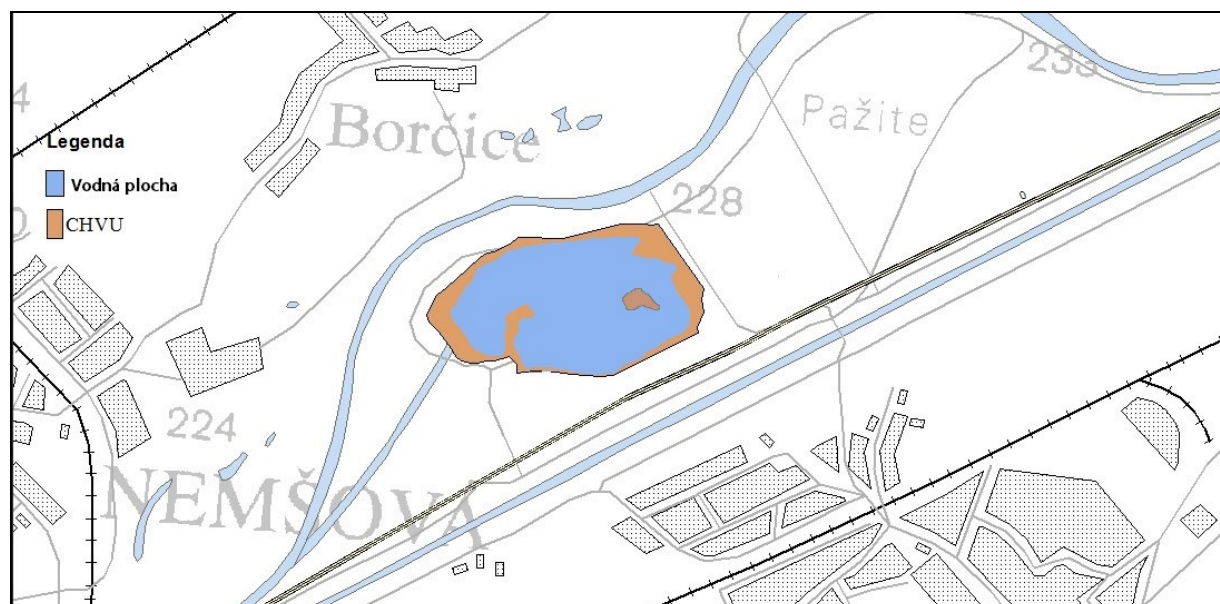

umiestnenie priamo v inundácii sčasti na pôvodných štrkových ostrovoch, preto význam lokality pretrval dodnes. Od vzniku v sedemdesiatych rokoch minulého storočia sa štrkovisko zväčšovalo do polovice deväťdesiatych rokov minulého storočia. V polovici deväťdesiatych rokov minulého storočia období už štrkovisko dosiahlo rozlohu ca 40 ha, no ešte bolo rozdelené stredovou prepážkou na dve časti. Táto prepážka bola odťažená v r. 2004, kedy štrkovisko nadobudlo súčasný tvar.

Okrem zmeny štruktúry a využívania krajiny spôsobeného ťažbou sa v území, kde je dnes umiestnené Dubnické štrkovisko zmenilo aj poľnohospodárske využívanie krajiny. Na miestach, kde neboli štrkové náplavy sa v päťdesiatych rokoch minulého storočia páslo. Neskôr boli tieto pasienky opustené. V širšom okolí CHVÚ bola navyše ako na väčšine územia Slovenska v uvedenom období ešte mozaikovitá poľnohospodárska krajina s drobnými políčkami (obr. 2), kde neskôr došlo po kolektivizácii k sceleniu do veľkých lánov.

Obr. 2. Ortofotomapa inundácie a riečnych ostrovov Váhu s miestom kde je dnes umiestnené CHVÚ Dubnické štrkovisko z r. 1950 (<http://mapy.tuzvo.sk/HOFM/>).7

Obr. 3. Přehľadová mapa inundácie Váhu a Dubnického štrkoviska.

2.2. Stručný opis aktuálneho stavu

Poľnohospodárstvo

V súčasnosti sa priamo v CHVÚ nerealizuje žiadna poľnohospodárska činnosť. Iba na západnom okraji CHVÚ je umiestnená pravidelné kosená lúka a na východ územia sú umiestnené plochy ornej pôdy, ktoré však priamo do územia nezasahujú. Severný okraj CHVÚ (čiastočne aj CHVÚ) tvoria trávne porasty, ktoré v minulosti slúžili ako pasienky, dnes sú však opustené.

Lesné hospodárstvo

V CHVÚ sa nerealizuje žiadna lesohospodárska činnosť, keďže v CHVÚ sa nenachádza žiadny lesný porast a dreviny a ich porasty nachádzajúce sa v území sú výsledkom sukcesného zarastania bývalých pasienkov.

Rekreácia a šport

V širšom území CHVU je cestovný ruch zameraný predovšetkým na pešiu turistiku (priľahlé pohoria), cykloturistiku, pobyt pri termálnych vodách, poznávací turizmus. Značené turistické trasy ani zariadenia cestovného ruchu sa v území CHVU a jeho okolí nenachádzajú. Ako cyklotrasa je využívaná hrádza popri pôvodnom koryte Váhu, v rámci UPN VÚC Trenčianskeho kraja sa uvažuje s vytvorením Považskej cyklotrasy vedenej hrádzami Váhu s napojením na existujúcu medzinárodnú podunajskú cykloturistickú trasu pri Dunaji. Vo výhľadovom návrhu je aj využitie Nosického kanála ako súčasti Vážskej vodnej cesty o. i. aj s rekreačným využitím.

Vlastné štrkovisko je v zmysle ÚPN VÚC zaradené ako plocha pre rekreáciu s využitím pre pobyt pri vode. Územný plán mesta Dubnica nad Váhom tu navrhuje výhľadové plochy upravené pre rekreáciu a šport mimo zastavaného územia vrátane zelene a technickej infraštruktúry. Platný územný plán obce Borčice s využitím pre rekreáciu neuvažuje. V súčasnosti prebieha rekreačné využívanie lokality neusmernene. Štrkovisko sa využíva aj pre športový rybolov ako kaprový rybársky revír v správe MsO SRZ Dubnica nad Váhom.

Poľovníctvo a rybárstvo

Územie CHVU patrí do poľovnej oblasti J II. Bebrava, poľovný revír Langáč (86%) a do poľovnej oblasti J XXIX Biele Karpaty, poľovný revír Nemšová (14%). Dominantná časť CHVÚ Dubnické štrkovisko je súčasťou územia obhospodarovaného poľovníckym združením Langač-Markovica Dubnica nad Váhom, no nepatrí medzi ťažisko využívania poľovných práv dotknutého PZ. V prípade rybárstva je Dubnické štrkovisko vedené ako rybársky revír č. 3-4100-1-1 „Štrkovisko Dubnička“ a patrí medzi kľúčové revíry miestneho rybárskeho združenia. V súčasnosti je výkon rybárskeho práva len mierne obmedzený samotným CHVÚ Dubnické štrkovisko a to termínmi, kedy je rybolov vylúčený v hniezdnom období. V dôsledku slabšej kontrolnej činnosti v území nie sú často obmedzenia dodržiavané a obzvlášť v júni býva v území napriek obmedzeniam z vyhlášky rybolov realizovaný.

Ťažba nerastných surovín

V širšom území CHVU nie sú evidované prieskumné územia ani chránené ložiskové územia. Vlastná lokalita CHVU je súčasťou priestoru, ktorý je výhradným ložiskom s určeným dobývacím priestorom Dubnica nad Váhom (KSR – Kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen). Ide o ložisko štrkopieskov a pieskov. Rozhodnutie na ťažbu bolo vydané v r. 1965. V súčasnosti sa eviduje ako ložisko s rozvinutou ťažbou. V blízkosti severovýchodným smerom sa nachádza ložisko nevyhradeného nerastu – štrkopieskov a pieskov Dubnica nad Váhom – Pažite (UTES, spol. s r. o. Dubnica nad Váhom) s aktívnou ťažbou. Na pravej strane Váhu smerom na Bolešov sa nachádzajú dve ložiská nevyhradených nerastov - štrkopieskov a pieskov Bolešov – objekt 2 a Prejta (DARJA s.r.o. Bolešov), v ktorých bola ťažba ukončená.

Využitie vody

V rámci širšieho územia je realizovaný veľký počet hydrogeologických vrtov, monitorovacích, resp. pre zásobovanie pitnou a úžitkovou vodu. Dva sa nachádzajú v blízkosti juhovýchodne od štrkoviska mimo územia CHVU. Na lokalite ani v okolí nie sú zriadené vodárenské zdroje a ich ochranné pásma.

Z hľadiska povrchových vôd je významným prvkom VE Nosice, ktorá je vybudovaná na rieke Váh cca 30 km severovýchodne od lokality CHVU. Prietoky Váhu pod VE sú rozdelené medzi pôvodné prirodzené koryto a Nosický kanál, ktorý bol vybudovaný pre odvádzanie prietokov využitých vo VE. Lokalita CHVU sa nachádza v priestore medzi pôvodným korytom Váhu a Nosickým kanálom.

Vlastné územie CHVU tvorí vodná plocha, ktorá vznikla povrchovou ťažbou štrkopieskov bez následnej rekultivácie.

Ďalšie využitie

V širšom okolí územia CHVU sa nachádza prevádzkovaná regionálna skládka odpadov v Dubnici nad Váhom. Severovýchodne od CHVU v priestore medzi korytom Váhu a diaľnicou pri Bolešove je evidovaná skládka odpadov s ukončenou prevádzkou (1800 m od CHVU) a viaceré lokality bývalých skládok odpadu, ktoré boli odvezené a upravené, najbližšia je situovaná cca 700 m od územia CHVU.

V bezprostrednej blízkosti CHVU pôsobí líniový zdroj hluku z dopravy – diaľnica D1.

Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

Na území CHVU a v jeho bezprostrednom okolí sa nenachádzajú kultúrne pamiatky alebo objekty významné z hľadiska kultúrno-historického dedičstva. Najbližšie situovaný je pamiatkovo chránený park v Borčiciach. V území sa neevidujú kultúrne ani náboženské aktivity, ktoré by mohli mať dopad na predmet ochrany.

2.3. Návrh zásad a opatrení využívania územia a jeho okolia z hľadiska cieľov ochrany

2.3.1. Poľnohospodárstvo

V súčasnosti sa priamo v CHVÚ nijak poľnohospodársky nehospodári. Hneď na západnom a východnom okraji CHVÚ sa však už intenzívne hospodári, kým na severnom okraji bývalé aluviálne lúky v súčasnosti sukcesne zarastajú. Preto by bolo vhodné na týchto miestach obnoviť poľnohospodárske využitie územia a to buď kosenie lúk alebo pastvu (a to po severnom brehu Dubnického štrkoviska), aby sa zabránilo sukcesnému zarastaniu týchto plôch, vzniku lesnej bariéry medzi Váhom a Dubnickým štrkoviskom a vzniku väčšieho množstva hniezdných príležitostí pre dravce, ktoré by mohli predovať hniezdiace vtáky na Dubnickom štrkovisku.

2.3.2. Lesné hospodárstvo

Na Dubnickom štrkovisku a ani v jeho bezprostrednom okolí sa v súčasnosti nenachádza žiadny obhospodarovaný lesný porast. Všetky porasty drevín sú výsledkom sukcesie na pôvodných aluviálnych lúkach, resp. v ťažobných priestoroch. Ako je uvedené vyššie, nie je vhodné, aby na severnom okraji CHVÚ a na severnom brehu Dubnického štrkoviska vytvorila sukcesiou lesná bariéra medzi Váhom a Dubnickým štrkoviskom. Preto by bolo vhodné cielenými opatreniami (obnovením poľnohospodárstva) tu sukcesné zarastanie blokovat' rovnako ako na hniezdných ostrovoch rybára riečneho. Obe tieto zásady sú kľúčové z pohľadu zachovania hniezdných populácií rybára riečneho. Naopak na východnom, západnom a južnom brehu Dubnického štrkoviska je možné ponechať sukcesii voľný priebeh rovnako ako na ostrovoch, ktoré slúžia ako hniezdiská chavkoša nočného. Z tohto pohľadu je aj irelevantné druhové zastúpenie, vrátane invázných druhov rastlín, ktoré by však mali byť tlmené z dôvodu ochrany ostatných rastlinných spoločenstiev uvedených v zákone 543/2002 Z.z. v zmysle neskorších predpisov.

2.3.3. Rekreačia a šport

V územných plánoch dotknutých obcí absentujú väčšie rozvojové zámery ohľadne rekreácie a športu na tejto lokalite. Tento stav je potrebné zachovať s možnou prípustnou funkciou Dubnického štrkoviska na individuálnu rekreáciu pri vode mimo hniezdneho obdobia. Zároveň je potrebné vylúčiť v celom CHVÚ Dubnické štrkovisko a v bezprostrednom okolí iné formy športu (organizované a aj neorganizované), ktoré by mohli na lokality zvýšiť úroveň hluku (napr. motokros a pod.).

2.3.4. Poľovníctvo a rybárstvo

V prípade rybárstva a poľovníctva nie je nutné ich úplné vylúčenie na lokalite, dôležité je len ich usmernenie a minimalizovanie počas hniezdneho obdobia v celom CHVÚ a obzvlášť na hniezdných ostrovoch a na tých častiach brehu, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti hniezdných ostrovov. Okrem toho pri rybárstve je potrebné členov príslušnej MsO SRZ vyškoliť o význame lokality, v súčasnosti platných predpisoch ochrany prírody na lokalite a spôsoboch ako môžu k ochrane prírody prispieť.

2.3.5. Ťažba nerastných surovín

Nakoľko ťažba štrkopieskov a pieskov môže viesť k úplnému zlikvidovaniu hniezdných ostrovov rybára riečneho (priamo a nepriamo) je potrebné je priamo v území úplne eliminovať, resp. značne obmedziť (vrátane bezprostredného okolia lokality, kde by ťažba mohla spôsobiť zmeny vodnej hladiny v štrkovisku) a ťažbu presunúť na bezproblémové územie mimo CHVÚ.

2.3.6. Využitie vody

V prípade akéhokoľvek využitia vody priamo v území a bezprostrednom okolí je potrebné zvážiť a posúdiť prípadný dosah na ovplyvnenie hladiny vody v štrkovisku.

2.3.7. Ďalšie využitie

V prípade akéhokoľvek iného využitia v CHVÚ Dubnické štrkovisko a jeho bezprostredného okolia, ktoré by menilo súčasné využitie lokality alebo išlo nad rámec zásad a odporúčaní manažmentu, je potrebné bez výnimky postupovať podľa § 28 zákona č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov a takéto zamýšľané využitie riadne posúdiť z pohľadu dopadov na predmet ochrany CHVÚ.

2.3.8. Kultúrne dedičstvo a náboženské aktivity

Je potrebné, aby prírodné dedičstvo lokality bolo vhodnou formou sprístupnené verejnosti a to formou náučného chodníka, pozorovacích veží pre vtáctvo a prípadne aj pozorovacou vežou pre vtáctvo na blízkom odpočívadle diaľnice D1.

3. Ciele starostlivosti a opatrenia na ich dosiahnutie

3.1. Stanovenie dlhodobých cieľov starostlivosti

3.1.1. Dlhodobé ciele na dosiahnutie priaznivého stavu:

3.1.1.1. Zachovať a udržať priaznivý stav rybára riečneho (*Sterna hirundo*) v kategórii A priaznivého stavu.

3.1.1.2. Zosúladiť manažmentové opatrenia pre rybára riečneho s cieľom udržania významných hniezdných populácií čajky čiernohlavej (*Ichthyaetus melanocephalus*) a chavkoša nočného (*Nycticorax nycticorax*) a celkového zvýšenia biodiverzity na lokalite.

3.1.1.3. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

Limitujúce faktory

Vnútorne prírodné faktory

Vo vzťahu k cieľu 3.1.1.1. a 3.1.1.2 sú limitujúcimi faktormi predovšetkým prirodzená sukcesia a vodný režim Váhu a jeho prítoku na severnom okraji lokality, ktorý ovplyvňuje aj hladinu vody v Dubnickom štrkovisku.

Prírodná sukcesia je faktor, ktorý je potrebné pri snahe o dosiahnutie cieľov 3.1.1.1. a 3.1.1.2 brať najviac v úvahu. Už jednoročná absencia manažmentu vtáčích ostrovov s hniezdnym kolóniami rybára riečneho a ponechanie ich bez starostlivosti vedie k súvislému zárastu rastlinami v prípade, že nie je substrát ostrovov špeciálne upravený (fóliami na ktoré je nasýpaný štrk). Toto by o rok viedlo k rýchlemu poklesu hniezdnej populácie rybára riečneho a rýchlemu zániku všetkých hniezdných kolónií. Nakoľko sa v samotnom koryte Váhu nenachádzajú žiadne náhradné prirodzené hniezdne ostrovy, je potrebné prirodzenú sukcesiu správne cielenými opatreniami blokovať. Jednou z možností je pravidelné každoročné odstránenie vegetácie z hniezdných ostrovov a ich úprava až po štrkový substrát. Druhou nákladnejšou možnosťou je úprava povrchu hniezdných ostrovov položením fólií (alebo betónovej platne) na povrch ostrova a pokrytie tejto fólie štrkom, ktorý bude na fólii rýchlo presychať, a tak zabráni rastu vegetácie. Takýto manažment by sa mal vykonávať predovšetkým na hniezdiskách rybára riečneho, čajok a ich potenciálnych hniezdiskách. Naopak na hniezdiskách chavkoša nočného je potrebné nechať sukcesii voľný priebeh.

Vodný režim prítoku Váhu (potok Dubnička) a samotného Váhu je limitujúcim faktorom v prípade vyšších prietokov uvedených tokov v hniezdnom období. V súčasnosti totiž absentuje v prípade Váhu priepust Dubnického štrkoviska, ktorá nemôže zamedziť spätnému vzdutiu ani v prípade menších povodní. V prípade ak sa povodeň vyskytne začiatkom hniezdného obdobia, potom po opadnutí vody rybáre riečne založia náhradné znášky. V prípade opakovanej povodne však kolóniu (ako napríklad v r. 2010) v danej sezóne opustia a v ďalšom roku sa vrátia v menšom počte a ten postupne v nasledovných rokoch rastie iba ak na lokalite rybáre riečne úspešne vyhnedia. Podobne rybáre riečne opustia lokalitu aj v prípade vyplavenia hniezdných ostrovčekov koncom hniezdného obdobia a vrátia sa až v nasledujúcej sezóne. Viaceré vyplavenia hniezdných ostrovov sa na Dubnickom štrkovisku v predošlých rokoch vyskytli aj pri menších povodniach. Tým sa čiastočne zamedzilo výstavbou menšej hrádze pri prítoku Váhu, ktorú však bude potrebné dlhodobo udržiavať. Pre úplnú ochranu pred menšími povodňami je však potrebná výstavba stavidla na výpusti Dubnického štrkoviska, ktorá by zamedzila spätnému vzdutiu. V prípade väčších povodní na Váhu by zamedzenie vytopenia Dubnického štrkoviska bolo príliš nákladné, no vzhľadom k tomu, že takéto väčšie povodne sa neopakujú často a rybáre sa im vedľa prispôbiť, nie je ich zamedzenie ani účelné. V prípade menších povodní však sú tieto opatrenia potrebné, keďže je ako jediná lokalita hniezdného výskytu na strednom Považí zraniteľná celá populácia rybára riečneho v tomto regióne. Navyše nízka poloha hladiny Dubnického štrkoviska vo vzťahu k Váhu zvyšuje zraniteľnosť aj na menšie výkyvy vodnej hladiny, ktoré by bez regulácie toku Váhu kolónie rybárov riečných na prirodzených ostrovoch prečkali bez väčšej úhony.

Vnútorne človekom podmienené faktory

V súčasnosti je manažment hniezdných ostrovov rybára riečneho v CHVÚ Dubnické štrkovisko založený výlučne na kapacitách dobrovoľných ochrancov prírody, ktorí majú na túto aktivitu výnimku. Štátna ochrana prírody SR na túto aktivitu nemá dostatočné kapacity. Kapacity dobrovoľných ochrancov prírody sú tak limitujúcim faktorom pre dosiahnutie cieľov 3.1.1.1 a 3.1.1.2. Pre dosiahnutie uvedených dlhodobých cieľov môže byť v nasledujúcich desaťročiach problematickou aj ťažba štrkopieskov a pieskov, ktorá sa síce dnes priamo v CHVÚ nerealizuje, ale vzhľadom k uznanému ložisku Dubnica nad Váhom nie je úplne vylúčená. Dosiahnutie uvedených dlhodobých cieľov ohrozuje aj prípadné nedodržovanie ustanovení vyhlášky č. 435/2009 Z.z., ktorou sa vyhlasuje CHVÚ Dubnické štrkovisko, ktoré môže vyplývať často z neznalostí obmedzení a hodnôt lokality a jednoduchých opatrení ako môže každý človek k ochrane lokality prispieť. Limitujúcim faktorom môže byť v území aj stavba čiernych stavieb (úkrytov, dočasných príbytkov) a snahy o väčšie rekreačné využitie lokality.

V prípade kapacít dobrovoľných ochrancov prírody vykonávajúcich na lokalite manažment sa za súčasnej sociálnej situácie na Slovensku dá predpokladať, že v tomto území sa udrží dostatočný počet dobrovoľných ochrancov prírody ochotných participovať aktívne na ochrane lokality. V prípade zhoršenia sociálnej situácie v regióne je však možné, že dobrovoľníci, ktorí sa manažmentu hniezdných ostrovov venujú v súčasnosti, nebudú mať popri inej práci na manažment čas a následne rýchlo dôjde k zhoršeniu podmienok pre hniezdenie biotopov (absencia manažmentu a jej dopady sú uvedené vo vnútorných prírodných faktoroch). Keďže ochrana prírody a údržba hniezdných biotopov je dnes založená na dobrovoľných ochrancov prírody, absencia ich aktivít by sa citeľne prejavila za súčasných kapacít štátnej ochrany prírody. Preto je dôležité aby sa zvýšili personálne kapacity príslušnej správy ŠOP SR, ktorá by na lokalite vykonávala dozor dodržiavania legislatívy a v prípade výpadku dobrovoľníkov by zároveň zabezpečila aj vhodný manažment hniezdných ostrovov na lokalite.

Ak by sa obnovila ťažba priamo na lokalite viedlo by to najskôr k priamej likvidácii hniezdných ostrovov, čo je vzhľadom ku význame lokality neprípustné. Takisto aj ťažba mimo hniezdných ostrovov v priestore Dubnického štrkoviska môže byť problematická. Jedným z rizík je, že prehĺbením existujúcej vodnej plochy (aj keby sa neodťažili priamo ostrovy, čo je v súčasnosti úplne nežiadúce) sa môže ohroziť vodný režim a aj stabilita ostrovov a tie sa následne po zosypaní svahov ponoria pod hladinu. Druhým rizikom je potenciálne vyrušovanie na lokalite. Preto je veľmi dôležité nájsť v tomto v komunikácii s Kameňolomy SR, s.r.o. riešenie vhodné pre záujmy ochrany prírody a aj záujmy uvedenej spoločnosti. Jedným z riešení by bola zmena hraníc dobývacieho priestoru, ktorá by vyčlenila namiesto plochy Dubnického štrkoviska dobývací priestor na inej menej problematickej lokalite. Toto by sa zároveň mohlo uskutočniť s pozemkovými úpravami, ktoré by scelili pozemky vo vlastníctve Slovenskej republiky (SPF) v okolí a priamo na Dubnickom štrkovisku tak, aby pozemky v samotnom CHVÚ boli všetky vo vlastníctve Slovenskej republiky a aby sa KSR (prípadne iným dotknutým osobám so záujmom o ťažbu štrku, ktoré majú dnes pozemky na štrkovisku) vyčlenili pozemky na miestach novo určeného dobývacieho priestoru ako náhrada. Takéto opatrenie by do budúcnosti úplne eliminovalo hrozbu ťažby priamo na Dubnickom štrkovisku.

Nedodržovanie ustanovení vyhlášky vyhlasujúcu CHVÚ Dubnické štrkovisko závisí od miery informácií, ktoré o význame lokality dostáva verejnosť a od spôsobu sprístupnenia lokality. Pretože zapojenie verejnosti a všeobecná akceptácia ochrany prírody je kľúčovým limitujúcim faktorom, preto je zvýšenie povedomia určené ako samostatný dlhodobý cieľ 3.1.1.3. Pri všeobecnej akceptácii ochrany prírody na tejto lokalite je efektívnejšia aj represívna časť ochrany zameraná na jednotlivcov nerešpektujúcich základné ustanovenia legislatívy. Pritom nedodržovanie niektorých ustanovení legislatívy (napríklad zákaz vstupu na ostrovy) môže mať v hniezdnom období aj pri jednej návšteve fatálne následky na hniezdnou populáciu priamym zlikvidovaním znášok. Preto je dôležité vo verejnosti udržiavať pozitívny vzťah k hodnotám ochrany na tejto lokalite prostredníctvom prednášok, exkurzií

a stavby infraštruktúry na pozorovanie vtáctva (pozorovateľní vtáctva, náučného chodníku a pod.). Naopak v prípade budovania čiernych stavieb a prípravy zámerov na väčšie aktívne rekreačné využitie lokality je nutné prostredníctvom dozoru ŠOP SR a dobrovoľných ochrancov prírody včasné zastavenie týchto zámerov a zlikvidovanie všetkých čiernych stavieb. Účelom je zníženie vyrušovania a tým zníženie rizika nedosiahnutia dlhodobých cieľov 3.1.1.1 a 3.1.1.2 a systematické usmernenie rozvoja aktívneho cestovného ruchu a výstavby objektov do oblastí menej citlivých z pohľadu ochrany prírody, t.j. mimo CHVÚ Dubnické štrkovisko.

Vonkajšie prírodné faktory

Faktormi ovplyvňujúcimi ciele 3.1.1.1 a 3.1.1.2 sú vyššie úhrny zrážok na hornom povodí Váhu a situácia na zimoviskách a migračných zastávkach hniezdičov Dubnického štrkoviska a šírenie nepôvodných invázných šeliem (norok americký, psík medvedíkovitý a medvedík čistotný) a vtákov (húska štíhla).

V prípade vyšších úhrnov zrážok a následných povodní je závažnosť limitujúceho faktoru analyzovaná medzi vnútornými prírodnými faktormi.

Situácia na zimoviskách a migračných zastávkach môže negatívne dopadnúť na hniezdne populácie u nás v prípade, ak sa na týchto lokalitách zhorší potravná dostupnosť, resp. zvýši priame prenasledovanie. V prípade rybára riečneho sú však zimoviská umiestnené predovšetkým na pobreží južnej, západnej a východnej Afriky, mimo miest v Stredomorí, kde je prenasledovanie vtáctva a pytliactvo najrozšírenejšie. V prípade ak by sa závažnosť tohto faktoru zvýšila následný dopad na populáciu by sa neprejavil okamžite, ale najskôr plynulým dlhodobým poklesom. Na zníženie vplyvu tohto faktoru tak môže dlhodobo slúžiť len udržanie vysokého štandardu európskej legislatívy, aby aspoň na hniezdiskách na ktoré máme dosah bola udržaná efektívna ochrana a zároveň dodržiavanie medzinárodných dohôd (RAMSAR, AEWA a iné). Doplnkovými opatreniami k eliminovaniu pôsobenia tohto faktoru môže byť snaha o zlepšenie kvality potravných biotopov a ďalších opatrení pre zvýšenie hniezdnej úspešnosti v CHVÚ Dubnické štrkovisko.

Šírenie nepôvodných invázných živočíchov sa ukazuje v celej Európe ako jedno z najväznejších ohrození autochtónnej fauny nakoľko tieto druhy so širšou ekologickou valenciou vytlačujú mnohé pôvodné druhy neprispôbené prítomnosti týchto nepôvodných druhov. V prípade rybára riečneho tak norok americký predovaním dokáže veľmi rýchlo znížiť hniezdnu populáciu v priebehu sezóny aj o 40 % (údaje z CHVÚ Dunajské luhy, ale aj zo zahraničia). V súčasnosti výskyt ani jedného z uvedených druhov šeliem na Dubnickom štrkovisku zistený nebol a ani v širšom okolí. Vzhľadom k malej rozlohe lokality by aj náhodný výskyt jedného jedinca uvedených šeliem mohol viesť k úplnému zániku hniezdnej lokality rybára riečneho a aj iných druhov. Rýchlosť šírenia týchto druhov z Českej republiky a južného Slovenska poukazuje na to, že koncom tohto desaťročia už môže byť Dubnické štrkovisko priamo ohrozené inváznymi šelmami. Riziko tohto negatívneho vplyvu môže byť znížené len dôsledným monitoringom v širšom okruhu lokality a rýchlou a efektívnou eradikáciou týchto šeliem v okolí CHVÚ Dubnické štrkovisko pred začatím hniezdenia. Takáto eradikácia sa dá efektívne vykonať len za spolupráce ochranárskych organizácií, rybárskych a poľovníckych združení nakoľko ani jeden z týchto subjektov nemá samostatne dostatočné kapacity na vykonanie tohto opatrenia.

Vonkajšie človekom podmienené faktory

Dubnické štrkovisko je umiestnené na úzkom páse inundačného územia medzi diaľnicou D1 a korytom Váhu, kde územné plány nepredpokladajú výstavbu. Vonkajším človekom podmieneným rizikom tak v prípade CHVÚ Dubnické štrkovisko ostáva predovšetkým ťažba štrkopieskov a pieskov na vonkajšom okraji CHVÚ Dubnické štrkovisko v ložisku Dubnica nad Váhom. V prípade nevhodne realizovanej ťažby v bezprostrednej blízkosti územia hrozí ovplyvnenie vodnej hladiny v Dubnickom štrkovisku a to jej zníženie ale aj zvýšenie s potenciálnym dopadom na zaplavenie ostrovov, resp. ich spojenie s brehom pri poklese

hladiny a následný zánik hniezdných kolónií. Preto je potrebné upraviť rozsah dobývacieho priestoru, resp. usmerniť ťažbu ako je uvedené vyššie v analýze vnútorných človekom podmienených faktorov.

3.2. Stanovenie operatívnych cieľov

1. Zachovať a udržať priaznivý stav rybára riečneho (*Sterna hirundo*) v kategórii A priaznivého stavu

1.1. Udržať priemerný stav (v päťročnej perióde) populácie rybára riečneho (*Sterna hirundo*) na minimálne 230 pároch hodnotené

1.2. Každoročne zachovať vhodný hniezdny štrkový substrát na aktuálnych 25 hniezdných ostrovoch rybára riečneho (*Sterna hirundo*) a zvýšiť počet pre ne vhodných hniezdných ostrovov o 5 v desaťročnom období

2. Zladiť manažmentové opatrenia pre rybára riečneho s cieľom udržania významných hniezdných populácií čajky čiernohlavej (*Ichthyaetus melanocephalus*) a chavkoša nočného (*Nycticorax nycticorax*) a celkového zvýšenia biodiverzity na lokalite

2.1. Udržať súčasnú úroveň populácie chavkoša nočného (*Nycticorax nycticorax*)

2.2. Každoročne zabezpečiť vhodné hniezdne podmienky pre čajku čiernohlavú na desiatich ostrovoch nad rámec ostrovov uvedených v operatívnom ciele 1.2.

3. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva

3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.

3.2. Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovných a rybárskych revírov do ostrahy lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody.

3.3. Rámcové plánovanie a modely hospodárenia pre lesné biotopy

V CHVÚ Dubnické štrkovisko nie sú žiadne lesné porasty na lesnom pôdnom fonde, preto rámcové plánovanie a modely hospodárenie v tomto CHVÚ nie sú relevantné.

3.4. Navrhované opatrenia, stanovenie harmonogramu ich plnenia, určenie subjektu zodpovedného za ich, stanovenie merateľných indikátorov ich plnenia

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
Operatívny cieľ č. 1.1. Udržať priemerný stav populácie rybára riečneho (<i>Sterna hirundo</i>) na úrovni minimálne 230 párov hodnotené v päťročných periódach			
1.1.1	Upraviť vyhlášku č. 435/2009 Z.z. aby obmedzenia na ostrovoch a v ich okolí zabezpečili celé hniezdne obdobie a obmedzenia boli adresné voči návštevnosti, vyrušovaniu a ťažbe štrku a iným ohrozeniam.	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
1.1.2.	Vylúčiť ťažbu štrku v CHVÚ a bezprostrednom okolí a upraviť hranice dobývacieho priestoru za týmto účelom.	CHVÚ	VP
1.1.3.	Zabezpečiť opravu poškodenej hrádze pri potoku Dubnička a nefunkčnej hrádze na výpusti štrkoviska pre zabezpečenie vhodnej úrovne vodnej hladiny	CHVÚ	VP
1.1.4.	Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	CHVÚ	VP
1.1.5.	Zabezpečiť kontinuálny monitoring invázných druhov nepôvodných šeliem priamo na lokalite a v bezprostrednom okolí	CHVÚ a 30 km okolie	VP
1.1.6.	Zabezpečiť kosenie alebo spásanie aluviálnych lúk medzi Váhom a Dubnickým štrkoviskom a okrem toho aspoň raz za päť rokov odstránenie náletu drevín v tomto území	severný okraj CHVÚ	SP
1.1.7.	Udržať vhodné potravné biotopy na brehoch štrkoviska a ostrovoch zamedzením likvidovania mokradných biotopov, úprav litorálnej submerznej a natantnej vegetácie a vykonať opatrenia na rozšírenie tejto vegetácie.	CHVÚ	SP
1.1.8.	Zabezpečiť každoročný monitoring populácie rybára riečneho	CHVÚ	SP
1.1.9.	Vylúčiť aplikáciu hnojív a pesticídov	CHVÚ	NP
1.1.10.	Zrušiť a presunúť poľné cesty a chodníky umiestnené najbližšie ku hniezdnym ostrovom rybára riečneho	CHVÚ	NP
1.1.11.	Obmedziť kvantitu a zmeniť druhové spektrum pri zarybňovaní lokality za účelom zlepšenia potravných biotopov rybára riečneho	CHVÚ	NP
Operatívny cieľ č. 1.2. Každoročne zachovať vhodný hniezdny štrkový substrát na aktuálnych 25 hniezdných ostrovoch rybára riečneho (Sterna hirundo) a zvýšiť počet vhodných hniezdných ostrovov o 5 v desaťročnom období			
1.2.1.	Každoročne pokosiť a odstrániť vegetáciu z 25 hniezdných ostrovov rybára riečneho	CHVÚ	VP
1.2.2.	Zabezpečiť technicky hniezdne ostrovy (fóliou alebo betónovou platňou a prekrytím štrkovou vrstvou) proti prerastaniu vegetáciou	CHVÚ	VP
1.2.3.	Vytvoriť vhodné hniezdne podmienky pre rybára riečneho na piatich dnes neudržiavaných ostrovoch do desiatich rokov alebo vytvoriť päť nových hniezdných ostrovov	CHVÚ	SP
Operatívny cieľ č. 2.1. Udržať súčasnú úroveň populácie chavkoša nočného (Nycticorax nycticorax)			
2.1.1.	Udržať vhodné hniezdne biotopy na súčasných hniezdných ostrovoch chavkošov vylúčením návštevnosti a zásahov do drevín	CHVÚ	VP
2.1.2.	Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	CHVÚ	VP
2.1.3.	Vylúčiť ťažbu štrku v CHVÚ a bezprostrednom okolí a upraviť hranice dobývacieho priestoru za týmto účelom.	CHVÚ	VP
2.1.4.	Doplniť pri zmene vyhlášky č. 435/2009 Z.z. chavkoša nočného medzi predmety ochrany	CHVÚ	VP

Číslo opatrenia	Opatrenie	Lokalita	Priorita
2.1.5.	Zabezpečiť každoročný monitoring populácie chavkoša nočného	CHVÚ	VP
2.1.6.	Zabezpečiť kontinuálny monitoring invázných druhov nepôvodných šeliem priamo na lokalite a v bezprostrednom okolí	CHVÚ a 30 km okolie	SP
2.1.7.	Udržať vhodné potravné biotopy na brehoch štrkoviska a ostrovoch zamedzením likvidovania mokradných biotopov, úprav litorálnej submerznej a natantnej vegetácie a vykonať opatrenia na rozšírenie tejto vegetácie.	CHVÚ	SP
2.1.8.	Obmedziť kvantitu a zmeniť druhové spektrum pri zarybňovaní lokality za účelom zlepšenia potravných biotopov chavkoša nočného	CHVÚ	NP
Operatívny cieľ č. 2.2. Každoročne zabezpečiť vhodné hniezdne podmienky pre čajku čiernohlavú na desiatich ostrovoch nad rámeč ostrovov uvedených v operatívnom ciele 3.2.2.			
2.2.1.	Pri zmene vyhlášky č. 435/2009 Z.z. doplniť čajku čiernohlavú medzi predmety ochrany	CHVÚ	VP
2.2.2.	Zabezpečiť každoročné pokosenie desiatich ostrovov, ktoré sú hniezdiskami čajky smejivej, no nie sú významnými hniezdiskami rybára riečneho	CHVÚ	VP
Operatívny cieľ č. 3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite			
3.1.1.	Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	CHVÚ	VP
3.1.2.	Vybudovať náučný chodník na lokalite	CHVÚ	VP
3.1.3.	V hraniciach CHVÚ vyhlásiť chránený areál Dubnické štrkovisko minimálne s druhým stupňom ochrany pre zvýraznenie významu lokality	CHVÚ	VP
3.1.4.	Vybudovať aspoň dve pozorovateľne vtáctva na lokalite	CHVÚ	SP
3.1.5.	Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	CHVÚ	SP
3.1.6.	Vydávať letáky o lokalite a umiestňovať pravidelne súvisiace články aj do regionálnych médií a vydať film o lokalite.	CHVÚ	SP
Operatívny cieľ č. 3.2. Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovných a rybárskych revírov do ostrahy lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody.			
3.2.1.	Vyškolíť miestnu rybársku stráž a užívateľov rybárskych revírov o predpisoch ochrany prírody platných v území a zapojiť ich do kontroly dodržiavania týchto predpisov.	CHVÚ	VP
3.2.2.	Realizovať pozemkové úpravy tak, aby vlastníctvo Slovenskej republiky (SPF) dnes fragmentované na brehu štrkoviska a okolitých pozemkov sa vyčlenilo do CHVÚ a pozemky ostatných vlastníkov mimo CHVÚ	CHVÚ	VP
3.2.3.	V spolupráci s miestnymi vlastníkmi odstrániť čierne stavby stojace na ich pozemkoch a eliminovať vznik nových	CHVÚ	SP

Realizačné projekty navrhovaných opatrení

Praktická starostlivosť

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-01 Udržanie hniezdnych podmienok rybára riečneho a ďalších koloniálnych hniezdičov v CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.2. a 2.2.
3. Opatrenia	1.2.1 a 2.2.2.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko súčasné hniezdne kolónie rybára riečneho (príloha 6.1.) a aktuálne kolónie čajkovitých vtákov
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Každoročne po vyhniezdení v celom období platnosti programu starostlivosti (2016-2045)
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Spolu 1400 € / rok (cena práce 1000 € / rok, 400 € / rok cena vybavenia a pohonných hmôt)
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Krovinorez, záhradné nožnice, kanoe alebo iný čln, hrable, vidly a iné potrebné drobné náradie. Náradie bude potrebné každoročne, pričom vzhľadom ku opotrebovaniu bude potrebné kúpiť nový krovinorez a čln kúpiť pravdepodobne minimálne dvakrát počas doby realizácie programu starostlivosti.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Vždy po ukončení manažmentu v marci zhodnotenie uskutočnených zásahov.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Stručná záverečná správa – každoročne v prípade finančnej podpory.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhlášky č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-02 Zlepšenie hniezdnych podmienok rybára riečneho v CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1. a 1.2.
3. Opatrenia	1.1.3., 1.2.2. a 1.2.3.
4. Priorita	Vysoká až stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko súčasné hniezdne kolónie rybára riečneho (príloha 6.1.) a vybrané neobsadené ostrovy nevyužívané inými druhmi vtáctva
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2018-2020, následne v päť až desaťročných intervaloch drobná údržba uskutočnených opatrení (úprava poškodených fólií, betónových platní a stavidiel a pod.)
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Spolu 46000 € investičné náklady a 500 € / rok údržba hrádze. Údržba hrádze 500 €/rok, výstavba menšieho stavidla 20000 €, kúpa fólie 1000 €, položenie betónovej dosky na vybrané ostrovy 15000 €, počiatková úprava piatich nových ostrovov 10000 €.
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Technické vybavenie – geometrické zameranie, technický projekt, mechanizácia potrebná na zemné práce v prípade hrádzi a zariadenia na prípravu betónových platní na ostrovoch v prípade týchto zásahov (miešačka, čln na prepravu, náradie, elektrocentrála)

12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Po skončení projektu v r. 2021 a následne v päťročných intervaloch po údržbe
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhlášky č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-03 Udržanie konektivity hniezdísk a lovísk rybára riečneho v CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1.
3. Opatrenia	1.1.6.
4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	Severný okraj CHVÚ Dubnické štrkovisko a príľahlý priestor medzi CHVÚ a Váhom
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2018-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	34000 € na rozbehnutie projektu a 1000 €/ rok udržiavanie stavu, v prípade rozbehnutia pastvy je potrebné rátať s nákladmi na kúpu zvierat a starostlivosť o ne
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Kosačky každoročne, štiepkovače, píly a krovinořezy na začiatku realizácie aktivity. V prípade ak sa obnoví pastva je potrebné rátať aj s technickou potrebou k tomuto (oplôtky, úkryt pre zvieratá a pod.)
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Po skončení projektu v r. 2021 a následne každoročne pri udržiavacom manažmente
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhlášky č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-04 Zlepšenie potravných podmienok pre vodné vtáctvo v CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.7., 1.1.9., 1.1.11., 2.1.7. a 2.1.8.
4. Priorita	Stredná až nízka
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody, resp. v chove rýb
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	2500 € za zemné práce + 20000 € na zarybňovanie dravcami kvôli zmene z revíru zameraného na kapra
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Mechanizácia na úpravu strmých brehov štrkoviska za účelom vytvorenia plytčín pre rast vegetácie, cena za výlov amurov alebo ohradenie časti štrkoviska pred prístupom pre ne pletivom s menšími okami, technika potrebná na zarybňovanie.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Po skončení projektu v r. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 139/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

Monitoring bioty územia

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-05 Monitoring vodného vtáctva v CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.8., 2.1.5.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Každoročne po vyhniezdení v celom období platnosti programu starostlivosti (2015-2044)
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	20000 € za dva roky telemetrie a 5200 € / rok na pravidelný monitoring lokality v priemernom intervale 1 krát týždenne (s častejšou kontrolou v hniezdnom období – podľa potreby návšteva aj každý deň počas hniezdenia, menej častou v mimo hniezdnom období)
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	monokulárny ďalekohľad, binokulár, zápisník, pohonné hmoty, potreby na sčítanie vtákov v kolónii čajok, materiál na telemetrické sledovanie vybraných druhov vtáctva.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení hniezdnej sezóny, v prípade telemetrie priebežne
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po ukončení sezóny v prípade finančnej podpory projektu
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-06 Monitoring invázií šieliev v CHVÚ Dubnické štrkovisko a okolí
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.5., 2.1.6.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko a 30 km okruh
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Každoročne kontinuálne
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody, resp. v poľovníctve
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MŽP SR, MPRV SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	5200 € / rok cena práce na minimálne jednu kontrolu týždenne (fotopasci a lokalít v okruhu 30 km od lokalít) a 6000 € na 20 fotopascí
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Binokulár, fotopasce, pohonné hmoty
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení hniezdnej sezóny
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa po ukončení sezóny v prípade finančnej podpory projektu
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

Regulovanie návštevnosti územia a zvyšovanie povedomia

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-07 Novelizácia vyhlášky CHVÚ Dubnické štrkovisko (resp. vydanie Nariadenia vlády CHVÚ Dubnické štrkovisko)
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1., 2.2.
3. Opatrenia	1.1.1., 2.1.4., 2.2.1.
4. Priorita	Vysoká

5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2018-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, MZP SR
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	5000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dataprojektor, stolový počítač na prípravu projektu ochrany a potrebné vrstvy pre GIS
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Vydanie nového nariadenia vlády vyhlasujúce CHVU Dubnické štrkovisko.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-08 Zlepšenie kontrolnej činnosti ochrany prírody v CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1., 3.2.
3. Opatrenia	1.1.4., 2.1.1., 2.1.2., 3.2.1.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Od 2016 každoročne
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Ca 4800 €/ rok 4160 €/ rok na 1/5 úväzok nového zamestnanca ŠOP SR zodpovedného za stráženie lokality priemerne 1x týždenne (v hniezdom období intervaly kontrol hustejšie, podľa potreby aj každý deň), 500 € zabezpečenie priestorov a techniky na školenie, 1000 € oblečenie a obuv pre strážcu, (3.2.6.1.) a 500 €/ rok pohonné hmoty dobrovoľná stráž
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dalekohľad, zápisník, terénna obuv a oblečenie, pohonné hmoty, dataprojektor, prenájom miestnosti
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-09 Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 3.1., 3.2.
3. Opatrenia	1.1.10., 3.1.2., 3.1.4., 3.2.3.
4. Priorita	Vysoká až stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017 – 2020
7. Spôsob riadenia	Príjemca projektu, t.j. organizácia aktívna v ochrane prírody
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	55000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Mechanizácia na zemné práce pri zrušení a presunutí vybraných problematických poľných ciest, mechanizácia a technika na výrobu informačných panelov náučného chodníka a na výstavbu pozorovateľní vtáctva a obytný kontajner ako náhradné bývanie za zrušenú čiernu stavbu.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021 po ukončení projektu a následne čo päť rokov

13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa a každých päť rokov správa o návštevnosti územia
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-10 Zvýšenie povedomia o CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	3.1.
3. Opatrenia	3.1.1., 3.1.5., 3.1.6.
4. Priorita	Stredná
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko a okolité obce
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	Každoročne, priebežne
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne, dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	Spolu 7660 € / rok v rámci prvej dekády 4160 € / rok na 1/5 úväzok nového zamestnanca ŠOP SR (nad rámec projektu SKCHVU006-08), vydanie publikácií, letákov za 10 ročné obdobie spolu za asi 5000 €. 30000 € na vydanie videa o lokalite v rámci prvej dekády.
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Dataprojektor a technika na tlač propagačných a vzdelávacích materiálov.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	Každoročne po skončení kalendárneho roku
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Záverečná správa
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-11 Vyhlásenie chráneného areálu Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	3.1.
3. Opatrenia	3.1.3.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, MZP SR
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	5000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Stolný počítač pre vypracovanie projektu ochrany, dataprojektor pre prerokovanie návrhu s dotknutými a GIS vrstvy potrebné pre daný projekt ochrany.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021 po vydaní nariadenia vlády.
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Nariadenie vlády.
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

Usmernenie hospodárenia v území a zosúldanie protichodných záujmov

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-12 Jednoduché pozemkové úpravy v okolí CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	3.2.
3. Opatrenia	3.2.2.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko a okolie
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2020
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody, resp. koordinátor

	projektu pozemkových úprav
8. Spôsob realizácie	Dodávateľsky
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	80000 € - upresní sa, závisí pri realizácii od rozsahu pozemkov, ktoré budú súčasťou úprav
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Stolný počítač pre vypracovanie projektu ochrany, dataprojektor pre prerokovanie návrhu s dotknutými a GIS vrstvy potrebné pre daný projekt ochrany, technika na zameranie pozemkov (dodávateľ služieb zabezpečí).
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2021
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Schválený projekt pozemkových úprav
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

1. Názov projektu a kód	SKCHVU006-13 Zmena dobývacieho priestoru v okolí CHVÚ Dubnické štrkovisko
2. Príslušný operatívny cieľ	1.1., 2.1.
3. Opatrenia	1.1.2., 2.1.3.
4. Priorita	Vysoká
5. Miesto uskutočnenia zásahu	CHVÚ Dubnické štrkovisko a okolie
6. Dátum začiatku a ukončenia opatrenia	2017-2021
7. Spôsob riadenia	Organizácia ochrany prírody a banský úrad.
8. Spôsob realizácie	Svojpomocne?
9. Zodpovednosť za realizáciu	MZP SR a MH SR?
10. Celkové náklady na realizáciu opatrenia	5000 €
11. Špecifikácia potrebného technického vybavenia, času a dĺžky obdobia jeho potreby	Stolný počítač pre vypracovanie projektu ochrany, dataprojektor pre prerokovanie návrhu s dotknutými a GIS vrstvy potrebné pre daný projekt ochrany, technika na zameranie banských pozemkov.
12. Určenie obdobia pre vyhodnotenie výsledkov plnenia úloh	R. 2022
13. Spôsob vyhodnotenia projektu	Vydanie rozhodnutia o zmene banského priestoru
14. Požiadavky na zabezpečenie BOZP a akékoľvek právne a organizačné záväzky vzťahujúce sa na pracovníkov a ostatných osôb zapojených do realizácie projektu	Zákon NR SR č. 330/1996 Z.z. v znení neskorších predpisov Zákon č. 543/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov Vyhláška č. 435/2009 Z.z.

Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2016 – 2031)

Kód projektu	Názov projektu	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok	Rok
		(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)	(€)
		2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	
SKCHVU006-01	Udržanie hniezdnych podmienok rybára riečneho a ďalších koloniálnych hniezdíčov v CHVÚ Dubnické štrkovisko	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400
SKCHVU006-02	Zlepšenie hniezdnych podmienok rybára riečneho v CHVÚ Dubnické štrkovisko	500	500	11500	15500	20500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
SKCHVU006-03	Udržanie konektivity hniezdísk a lovísk rybára riečneho v CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	0	34000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000
SKCHVU006-04	Zlepšenie potravných podmienok pre vodné vtáctvo v CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	2500	0	20000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU006-05	Monitoring vodného vtáctva v CHVÚ Dubnické štrkovisko	5200	15200	15200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200
SKCHVU006-06	Monitoring invázií v CHVÚ Dubnické štrkovisko a okolí	5200	11200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200
SKCHVU006-07	Novelizácia vyhlášky CHVÚ Dubnické štrkovisko (resp. vydanie Nariadenia vlády CHVÚ Dubnické štrkovisko)	0	0	5000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU006-08	Zlepšenie kontrolnej činnosti ochrany prírody v CHVÚ Dubnické štrkovisko	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800
SKCHVU006-09	Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	0	5000	25000	25000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU006-10	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Dubnické štrkovisko	7660	7660	7660	7660	7660	7660	7660	7660	7660	7660	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160
SKCHVU006-11	Vyhlásenie chráneného areálu Dubnické štrkovisko	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU006-12	Jednoduché pozemkové úpravy v okolí CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	20000	20000	20000	20000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKCHVU006-13	Zmena dobývacieho priestoru v okolí CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	0	0	0	0	5000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Spolu	24760	63260	109760	105760	95760	30760	25760	25760	25760	25760	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260

Súhrnný prehľad realizačných projektov a predpokladaných nákladov programu starostlivosti (roky 2032 – 2045)

Kód projektu	Názov projektu	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Rok (€)	Spolu (€)	
		2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045	2016-45	
SKCHVU006-01	Udržanie hniezdnych podmienok rybára riečného a ďalších koloniálnych hniezdičov v CHVÚ Dubnické štrkovisko	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	42000
SKCHVU006-02	Zlepšenie hniezdnych podmienok rybára riečného v CHVÚ Dubnické štrkovisko	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	61000
SKCHVU006-03	Udržanie konektivity hniezdísk a lovísk rybára riečného v CHVÚ Dubnické štrkovisko	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	1000	61000
SKCHVU006-04	Zlepšenie potravných podmienok pre vodné vtáctvo v CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	22500
SKCHVU006-05	Monitoring vodného vtáctva v CHVÚ Dubnické štrkovisko	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	176000
SKCHVU006-06	Monitoring invázií šeliem v CHVÚ Dubnické štrkovisko a okolí	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	5200	162000
SKCHVU006-07	Novelizácia vyhlášky CHVÚ Dubnické štrkovisko (resp. vydanie Nariadenia vlády CHVÚ Dubnické štrkovisko)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5000
SKCHVU006-08	Zlepšenie kontrolnej činnosti ochrany prírody v CHVÚ Dubnické štrkovisko	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	4800	144000
SKCHVU006-09	Usmernenie návštevnosti v CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	55000
SKCHVU006-10	Zvýšenie povedomia o CHVÚ Dubnické štrkovisko	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	4160	159800
SKCHVU006-11	Vyhlásenie chráneného areálu Dubnické štrkovisko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5000
SKCHVU006-12	Jednoduché pozemkové úpravy v okolí CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80000
SKCHVU006-13	Zmena dobývacieho priestoru v okolí CHVÚ Dubnické štrkovisko	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5000
	Spolu	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	22260	978300

4. Spôsob vyhodnocovania plnenia programu starostlivosti

Tab.2. Logická matica vyhodnocovania programu starostlivosti

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
Dlhodobé ciele			
(3.1.1.)1. Zachovať a udržať priaznivý stav rybára riečného (<i>Sterna hirundo</i>) v kategórii A priaznivého stavu	Kategória priaznivého stavu	Pravidelné vyhodnotenie priaznivého stavu (raz za 5-6 rokov)	Plní sa / neplní sa
(3.1.1.)2. Zosúladiť manažmentové opatrenia pre rybára riečného s cieľom udržania významných hniezdných populácií čajky čiernehohlavej (<i>Ichthyaetus melanocephalus</i>) a chavkoša nočného (<i>Nycticorax nycticorax</i>) a celkového zvýšenia biodiverzity na lokalite	Počet hniezdných párov čajky čiernehohlavej a chavkoša nočného	Každoročný monitoring a porovnanie s referenčnou hodnotou v r. 2010-2015	Plní sa (ak je počet stabilný a rastie) / neplní sa (ak počet klesá)
(3.1.1.)3. Zvýšiť ekologické povedomie miestnych obyvateľov a zlepšiť spoluprácu s vlastníkmi a správcami pozemkov pri ochrane vtáctva	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
Operatívne ciele			
1.1. Udržať priemerný stav populácie rybára riečného (<i>Sterna hirundo</i>) na úrovni 230 párov alebo vyššej v päťročných periódach	Počet párov	Každoročné zhodnotenie po hniezdnjej sezóne	Plní sa / neplní sa
1.2. Každoročne zachovať vhodný hniezdny štrkový substrát na aktuálnych 25 hniezdných ostrovoch rybára riečného (<i>Sterna hirundo</i>) a zvýšiť počet vhodných hniezdných ostrovov o 5 v desaťročnom období	Počet ostrovov rybára riečného s obnaženým štrkovým substrátom	Každoročné zhodnotenie v marci	Plní sa / neplní sa
2.1. Udržať súčasnú úroveň populácie chavkoša nočného (<i>Nycticorax nycticorax</i>)	Počet párov viac ako 20	Každoročné zhodnotenie po hniezdnjej sezóne	Plní sa / neplní sa
2.2. Každoročne zabezpečiť vhodné hniezdne podmienky na desiatich ostrovoch nad rámec ostrovov uvedených v operatívnom celi 3.2.2.	Počet párov čajky čiernehohlavej 1 a viac a počet zmanažovaných ostrovov	Každoročné zhodnotenie v marci	Plní sa / neplní sa
3.1. Zlepšiť úroveň poznania vtáctva, propagovať myšlienku ochrany významnej ornitologickej lokality a vybudovať infraštruktúru pre pozorovanie vtáctva na lokalite.	Počet návštevníkov lokality (prichádzajúcich za účelom jej spoznania)	Monitoring návštevníkov raz ročne	Plní sa (ak rastie) / Neplní sa (ak stagnuje či klesá)
3.2. Zapojiť vlastníkov a užívateľov pozemkov a poľovních a rybárskych revírov do ostrahy lokality a dodržiavania predpisov na úseku ochrany prírody.	Počet kontrol lokality	Záznamy z kontrol lokality	Plní sa (ak sú kontroly hlásené) / Neplní sa (ak nie sú hlásené kontroly)
Opatrenia			
1.1.1. Upraviť vyhlášku č. 435/2009 Z.z. aby obmedzenia na ostrovoch a v ich okolí zabezpečili celé hniezdne obdobie a obmedzenia boli adresné voči návštevnosti, vyrušovaniu a ťažbe štrku a iným ohrozeniam.	Schválená úprava vyhlášky	Zoznam adresných zakázaných činností v úprave	Plní sa (ak sú zákazy v zmene pre rybára adresné) / Neplní sa (ak zmeny nie sú adresné)
1.1.2. Vylúčiť ťažbu štrku v CHVÚ a bezprostrednom okolí a upraviť hranice dobývacieho priestoru za týmto účelom.	Prítomnosť ťažby na lokalite a schválená úprava dobývacieho priestoru	Správy z kontrol lokality a úprava priestoru	Plní sa (ak ťažba neprebíha a CHVÚ bolo vyňaté z ťažobného priestoru) / Neplní sa (ak ťažba prebieha alebo CHVÚ nebolo vyňaté z ťažobného priestoru)
1.1.3. Zabezpečiť údržbu hrádze pri potoku Dubnička a opravu nefunkčnej hrádze na	Počet opravených a udržiavaných	Zrealizované projekty na opravu	Plní sa / čiastočne sa plní / neplní sa

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
výpusti štrkoviska pre zabezpečenie vhodnej úrovne vodnej hladiny	/postavených objektov	objektov	
1.1.4. Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	Počet kontrol lokality	Záznamy z kontroly	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.5. Zabezpečiť kontinuálny monitoring invázných druhov nepôvodných šeliem priamo na lokalite a v bezprostrednom okolí	Počet dní s kontrolou	Záznamy z fyzickej kontroly alebo dni so záznamami z fotopascí	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
1.1.6. Zabezpečiť kosenie alebo spásanie aluviálnych lúk medzi Váhom a Dubnickým štrkoviskom a okrem toho aspoň raz za päť rokov odstránenie náletu drevín v tomto území	Rozloha manažovaného územia aluviálnych lúk	Záznam po ukončení manažmentu	Zaznamenávajú sa roky plnenia / neplnenia
1.1.7. Udržať vhodné potravné biotopy na brehoch štrkoviska a ostrovoch zamedzením likvidovania mokradných biotopov, úprav litorálnej submerznej a natantnej vegetácie a vykonať opatrenia na rozšírenie tejto vegetácie.	Dĺžka brehu s porastmi litorálnej vegetácie	Záznam raz v sezóne	Plní sa (ak dĺžka je stabilná alebo rastie) / neplní sa (ak klesá)
1.1.8. Zabezpečiť každoročný monitoring populácie rybára riečného	Počet párov	Ročné zhodnotenie	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
1.1.9. Vylúčiť aplikáciu hnojív a pesticídov	Prítomnosť aplikácie hnojív	Záznam kontroly z lokality	Plní sa / neplní sa
1.1.10. Zrušiť a presunúť poľné cesty a chodníky umiestnené najbližšie ku hniezdnym ostrovom rybára riečného	Dĺžka preložených ciest	Zrealizované projekty/opatrenia na presun ciest	Plní sa / neplní sa
1.1.11. Obmedziť kvantitu a zmeniť druhové spektrum pri zarybňovaní lokality za účelom zlepšenia potravných biotopov rybára riečného	Množstvo násad	Záznamy zo zarybňovania	Plní sa / Neplní sa
1.2.1. Každoročne pokosiť a odstrániť vegetáciu z 25 hniezdných ostrovov rybára riečného	Počet upravených ostrovov	Záznamy z manažmentu	Plní sa (ak každoročne je daný počet dosiahnutý) / Neplní sa (ak v danom roku sa nedosiahol stanovený počet zmanažovaných ostrovov)
1.2.2. Zabezpečiť technicky hniezdne ostrovy (fóliou alebo betónovou platňou a prekrytím štrkovou vrstvou) proti prerastaniu vegetáciou	Počet upravených ostrovov	Záznamy z manažmentu	Plní sa / Neplní sa (ak niektoré z 25 ostrovov je potrebné každoročne nákladne kosiť a obnoviť štrkový substrát)
1.2.3. Vytvoriť vhodné hniezdne podmienky na piatich dnes neudržiavaných ostrovoch pre rybára riečného do desiatich rokov alebo vytvoriť päť nových hniezdných ostrovov	Počet ostrovov s obnovenými hniezdnymi podmienkami	Záznamy z manažmentu	Plní sa / neplní sa
2.1.1. Udržať vhodné hniezdne biotopy na súčasných hniezdných ostrovoch chavkošov vylúčením návštevnosti a zásahov do drevín	Počet ostrovov s vhodnými podmienkami	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
2.1.2. Zabezpečiť pravidelné kontroly územia a dodržiavanie legislatívy profesionálnou strážou prírody	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
2.1.3. Vylúčiť ťažbu štrku v CHVÚ a bezprostrednom okolí a upraviť hranice dobývacieho priestoru za týmto účelom.	Prítomnosť ťažby na lokality a schválená úprava dobývacieho priestoru	Správy z kontrol lokality a úprava priestoru	Plní sa (ak ťažba neprebíha a CHVÚ bolo vyňaté z ťažobného priestoru) / Neplní sa (ak ťažba

Štruktúra programu starostlivosti	Objektívne overiteľný indikátor úspešnosti	Spôsob overenia	Stav realizácie
			prebieha alebo CHVÚ nebolo vyňaté z ťažobného priestoru)
2.1.4. Doplniť pri zmene vyhlášky č. 435/2009 Z.z. chavkoša nočného medzi predmety ochrany	Schválená úprava vyhlášky	Predmety ochrany novej právnej úpravy	Plní sa / neplní sa
2.1.5. Zabezpečiť každoročný monitoring populácie chavkoša nočného	Počet párov	Ročné zhodnotenie	Plní sa (ak sú každoročné aktuálne údaje) / Neplní sa (ak chýbajú v danom roku aktuálne dáta)
2.1.6. Zabezpečiť kontinuálny monitoring invázných druhov nepôvodných šeliem priamo na lokalite a v bezprostrednom okolí	Počet dní s kontrolou	Záznamy z fyzickej kontroly alebo dni so záznamami z fotopascí	Plní sa priebežne / neplní sa priebežne
2.1.7. Udržať vhodné potravné biotopy na brehoch štrkoviska a ostrovoch zamedzením likvidovania mokradných biotopov, úprav litorálnej submerznej a natantnej vegetácie a vykonať opatrenia na rozšírenie tejto vegetácie.	Dĺžka brehu s porastmi litorálnej vegetácie	Záznam raz v sezóne	Plní sa (ak dĺžka je stabilná alebo rastie) / neplní sa (ak klesá)
2.1.8. Obmedziť kvantitu a zmeniť druhové spektrum pri zarybňovaní lokality za účelom zlepšenia potravných biotopov chavkoša nočného	Množstvo násad	Záznamy zo zarybňovania	Plní sa / Neplní sa
2.2.1. Doplniť pri zmene vyhlášky č. 435/2009 Z.z. čajku čiernohlavú medzi predmety ochrany	Schválená úprava vyhlášky	Predmety ochrany novej právnej úpravy	Plní sa / neplní sa
2.2.2. Zabezpečiť každoročné pokosenie desiatich ostrovov, ktoré sú hniezdiskami čajky smejivej, no nie sú významnými hniezdiskami rybára riečneho	Počet zmanažovaných ostrovov	Záznamy z manažmentu	Plní sa / neplní sa
3.1.1. Každoročne organizovať exkurzie na lokalitu s pozorovaním vtáctva pre verejnosť	Počet exkurzií	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
3.1.2. Vybudovať náučný chodník na lokalite	Prítomnosť náučného chodníku v CHVÚ	Zrealizovaný projekt	Plní sa / neplní sa
3.1.3. V hraniciach CHVÚ vyhlásiť chránený areál Dubnické štrkovisko minimálne s druhým stupňom ochrany pre zvýraznenie významu lokality	Schválené nariadenie vlády	Nariadenie vlády	Plní sa / neplní sa
3.1.4. Vybudovať aspoň dve pozorovateľne vtáctva na lokalite	Počet pozorovateľní vtáctva	Zrealizované projekty	Plní sa / plní sa čiastočne / neplní sa
3.1.5. Pravidelne organizovať prednášky na všetkých školách v okolitých obciach a aj okresných mestách	Počet prednášok	Prezenčné listiny	Plní sa / neplní sa
3.1.6. Vydávať populárne a náučné publikácie o lokalite a umiestňovať pravidelne súvisiace články aj do regionálnych médií	Počet titulov publikácií a článkov	Výtlačky publikácií a článkov	Plní sa / neplní sa
3.2. 1. Vyškoliť miestnu rybársku stráž a užívateľov rybárskych revírov o predpisoch ochrany prírody platných v území a zapojiť ich do kontroly dodržiavania týchto predpisov.	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa
3.2. 2. Realizovať pozemkové úpravy tak aby vlastníctvo Slovenskej republiky (SPF) dnes fragmentované na brehu štrkoviska a okolitých pozemkov sa vyčlenilo do CHVÚ a pozemky ostatných vlastníkov mimo CHVÚ	Zrealizovaný projekt pozemkových úprav	Zrealizovaný projekt	Plní sa / Neplní sa
3.2. 3. V spolupráci s miestnymi vlastníkmi odstrániť čierne stavby stojace na ich pozemkoch a eliminovať vznik nových	Počet kontrol	Záznamy z kontrol	Plní sa / Neplní sa

5. Použité podklady a zdroje informácií

Literárne zdroje:

- Benko, Š., Chudý, A. 2011. Chránené vtáčie územie Dubnické štrkovisko. – Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko, Bratislava.
- Danko, Š., Darolová, A., Krištín A. 2002. Rozšírenie vtákov na Slovensku. – VEDA, Bratislava.
- Gaj, M., Faragóová, E., Dovidovič, M. 2012. Územný plán mesta Dubnica nad Váhom, Banská Bystrica: ARCH-EKO s.r.o.
- Gochfeld, M., Burger, J. & Christie, D.A. (2013). Common Tern (*Sterna hirundo*). In: del Hoyo, J., Elliott, A., Sargatal, J., Christie, D.A. & de Juana, E. (eds.) (2013). *Handbook of the Birds of the World Alive*. Lynx Edicions, Barcelona. (retrieved from <http://www.hbw.com/node/54025> on 3 September 2015).
- Hraško, J., Linkeš, V., Šály, R., Šurina, B., 1993. Pôdna mapa Slovenska, Bratislava: Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôdy
- Krumpolcová, M. 2010. Územný plán obce Borčice - koncept, Bratislava: AŽ PROJEKT s.r.o.
- Krumpolcová, M. 2012. Územný plán veľkého územného celku Trenčianskeho kraja v znení zmien a doplnkov č. 2, Bratislava: AŽ PROJEKT s.r.o.
- Miklós, L., 2002. Atlas krajiny Slovenskej republiky. I. vyd., Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia
- Mertanová S., Smatanová J. (eds.) 2006: Floristický kurz Pruské 2003. – Bull. Slov. Bot. Spoločn. 28, Supplement 1 (12).
- Vass, D., 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava: Geologický ústav Dionýza Štúra

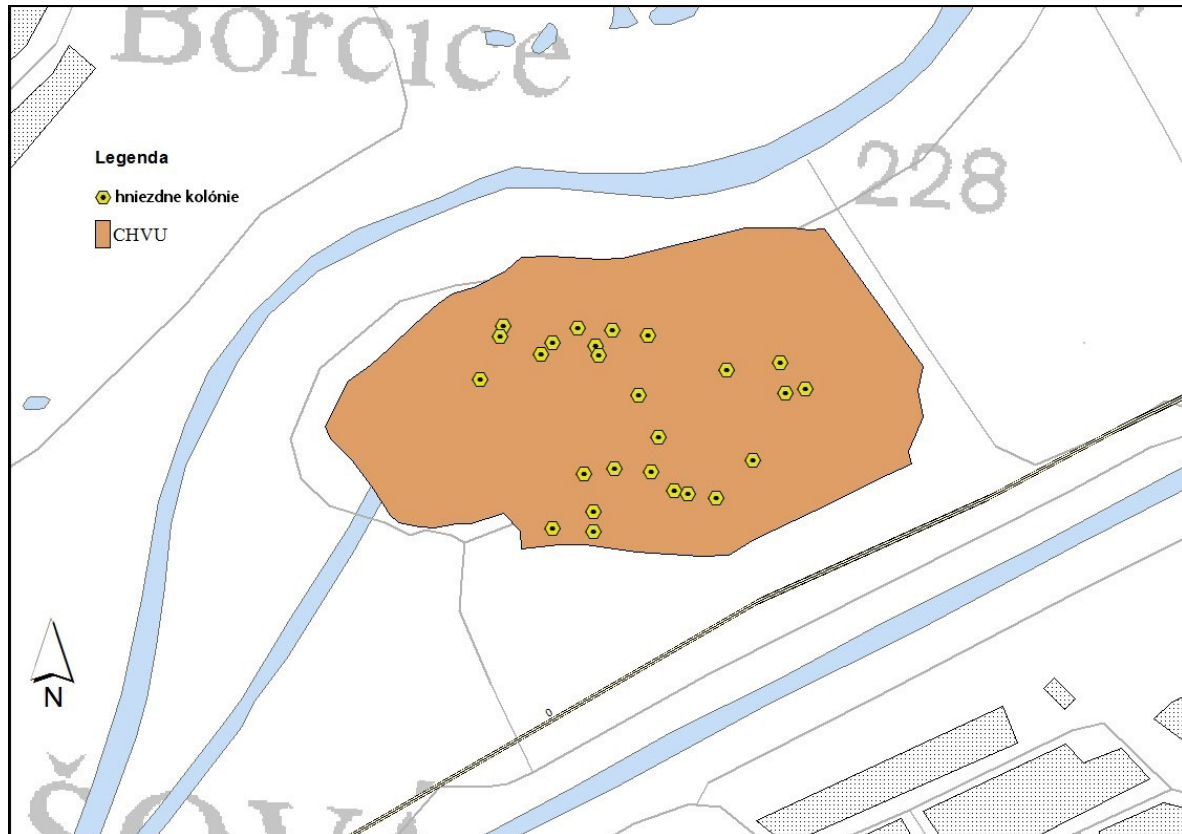
Ďalšie podklady:

- Bazálne environmentálne informácie o sídlach Slovenska, Slovenská agentúra životného prostredia, Banská Bystrica, 2009-2013 dostupné na <http://www.beiss.sk/>
- Databáza Aves-Symfony SOS/BirdLife Slovensko, RPS a UZ SAV (<http://aves.vtaky.sk/index/>).
- Databáza hydrogeologických a geotermálnych vrtov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/hgvrtvy/>
- Mapový portál Štátnej ochrany prírody a krajiny, Banská Bystrica, 2014 dostupné na <http://maps.sopsr.sk/mapy/map.html>
- Prehľad výhradných ložísk a ložísk nevyhradených nerastov, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/loziska/>
- Register evidencie navrhovaných, určených, blokovaných a zrušených prieskumných území, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/pu/>
- Register zaevidovaných skládok odpadov na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/skladky/>
- Register zdokumentovaných svahových deformácií na území SR, Geologický ústav Dionýza Štúra, 2014 dostupné na <http://mapserver.geology.sk/zosuvy/>
- Štátny zoznam osobitne chránených častí prírody a krajiny dostupný na <http://uzemia.enviroportal.sk/>
- Vyhláška MŽP SR č. 435/2009 Z. z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Dubnické štrkovisko
- Výnos MŽP SR č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu

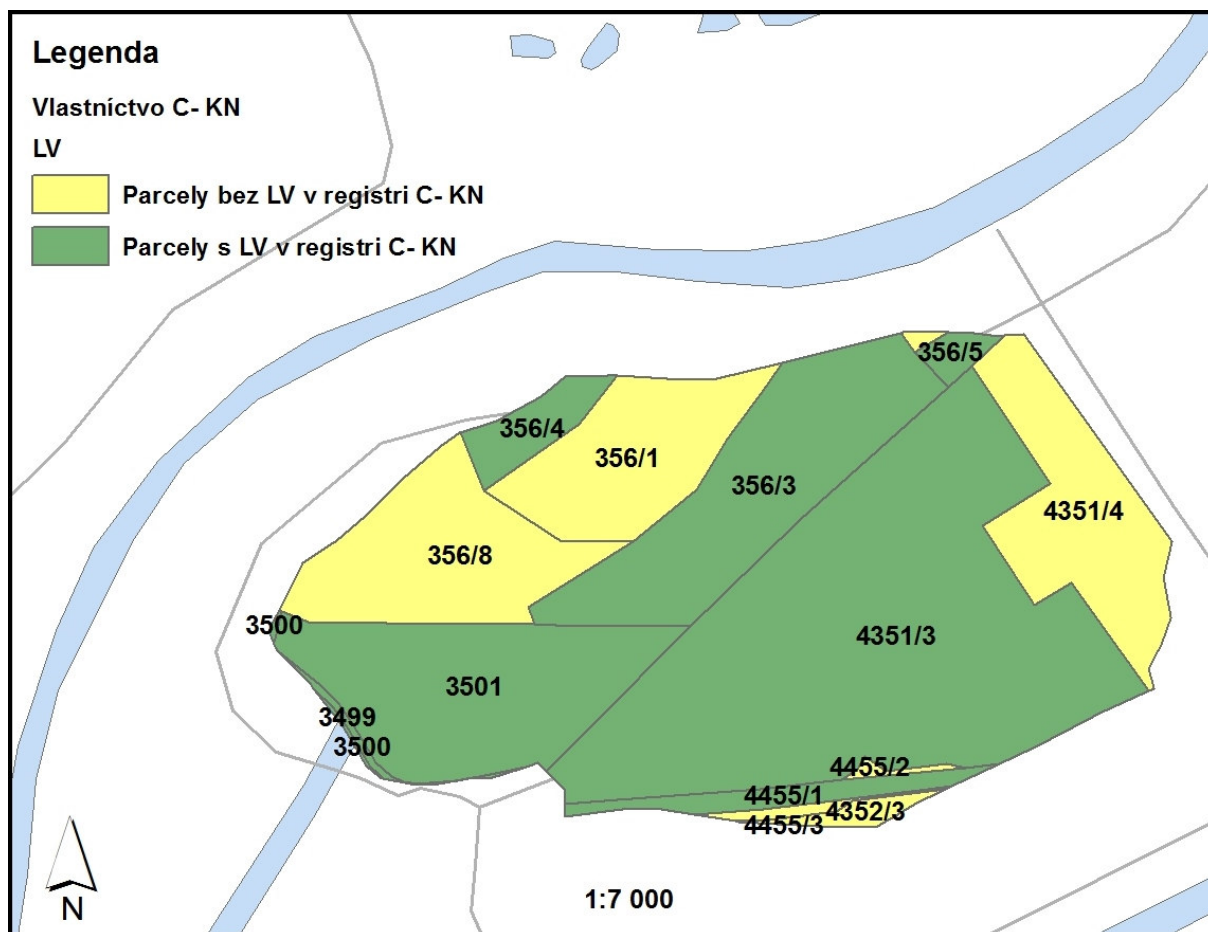
6. Prílohy

6.1 Mapa predmetov ochrany

Mapa hniezdísk rybára riečneho (*Sterna hirundo*)

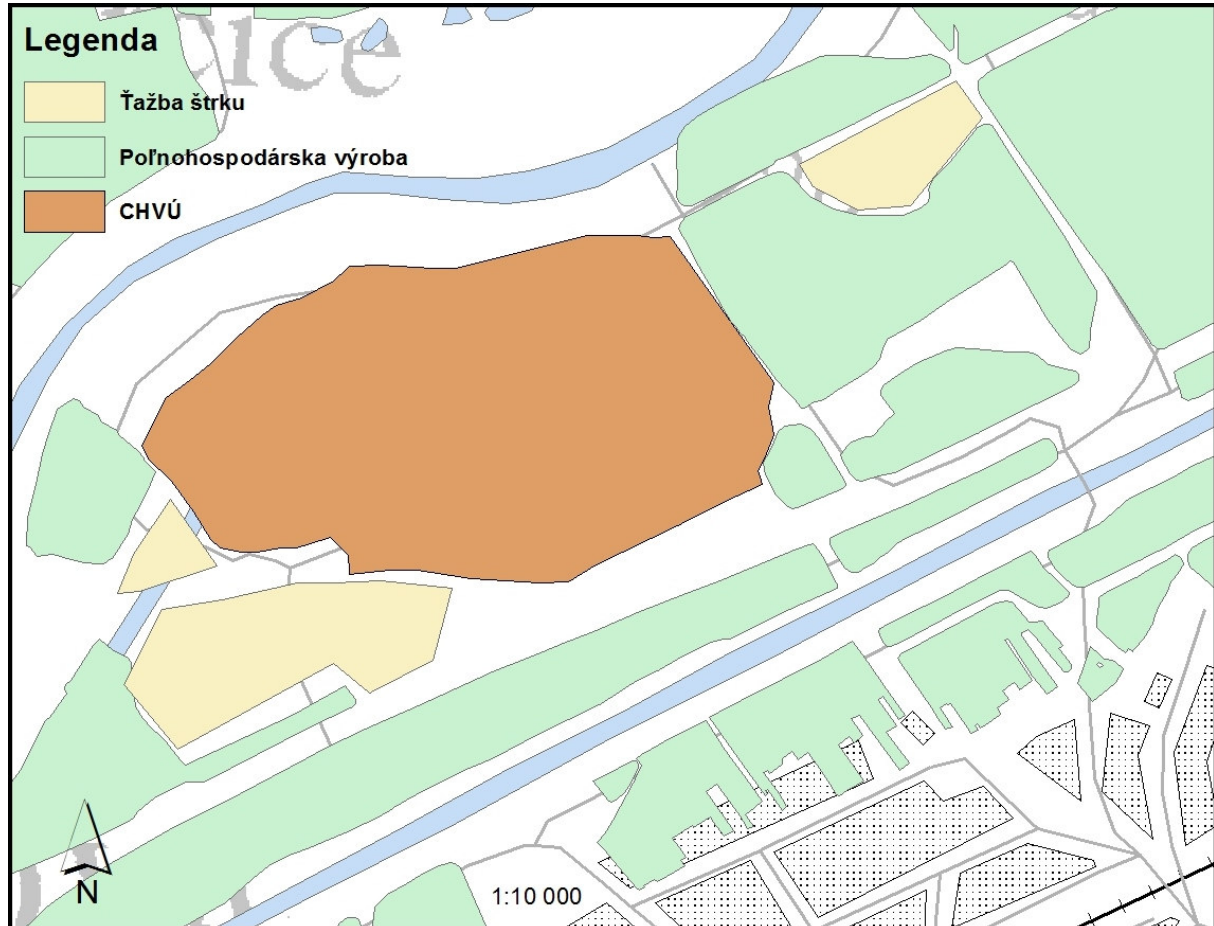
6.2 Mapa identifikácie vlastnícko-užívateľských vzťahov (parcely v CHVÚ sú v súkromnom vlastníctve a užívaní)

6.3 Mapa aktuálneho využitia územia

Mapa aktuálneho využitia územia (vyznačené sú len plošne rozsiahle činnosti, ostatné sú opísané v kapitole 2.2.)

6.4 Iná dokumentácia bližšie zobrazujúca stav a potrebné navrhované opatrenia (napríklad situačné náčrty, fotodokumentácia, grafy, tabuľky) v rozsahu podľa konkrétnej situácie, rozsiahlosti územia a zložitosti problematiky

Mapa lokalizácie opatrenia 1.1.6.

